

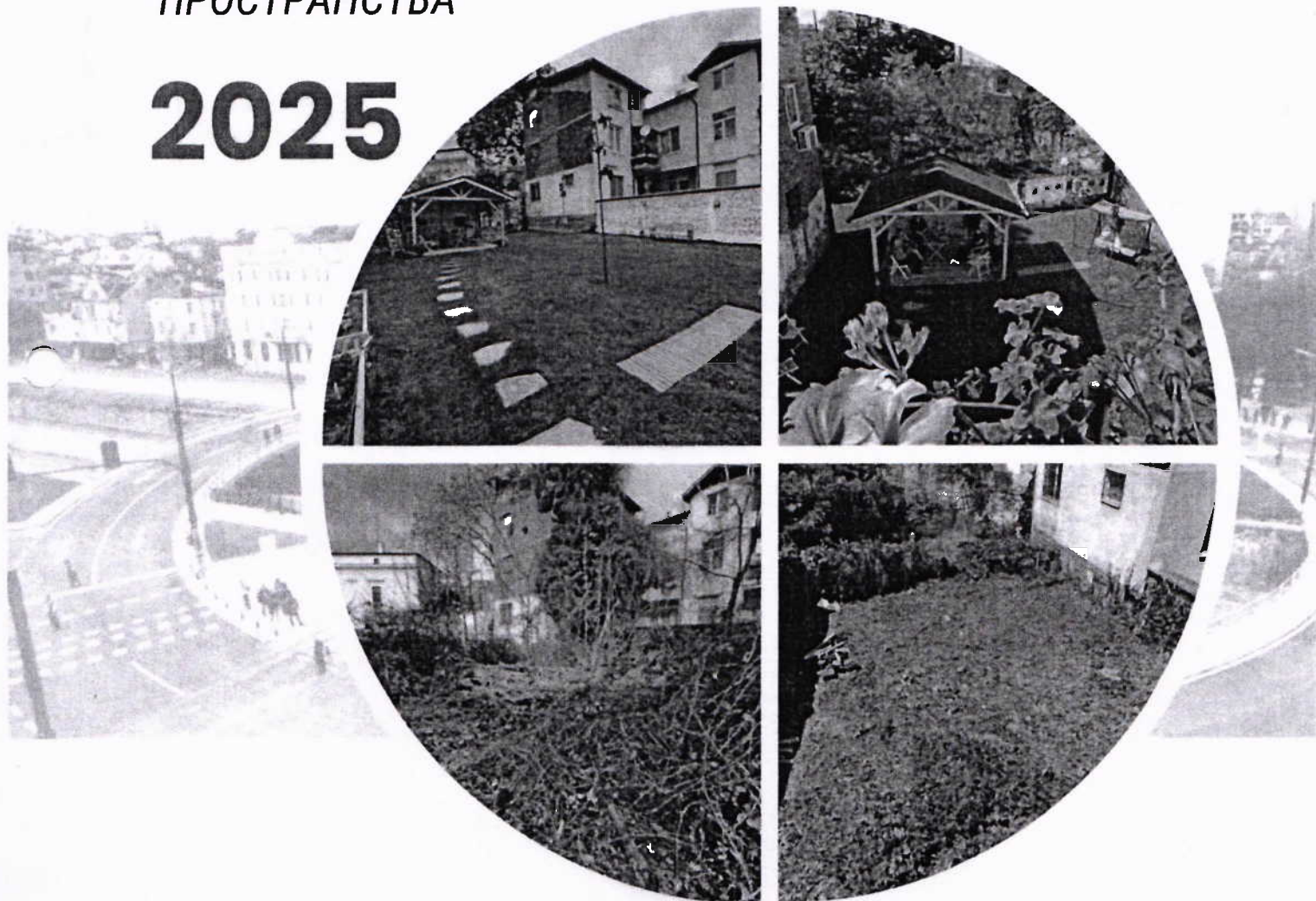
sofia lab

ЗЕЛЕНА
СОФИЯ
Зелена София

ГОДИШЕН ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА АСОЦИАЦИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОФИЯ

ОТ ИДЕИ КЪМ ДЕЙСТВИЕ:
**ТРАНСФОРМИРАМЕ ГРАДСКИ
ПРОСТРАНСТВА**

2025

Съдържание

I. НАКРАТКО ЗА АРС	4
II. ПОСЛАНИЕ ОТ ЕКИПА НА АСОЦИАЦИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОФИЯ	6
III. АКЦЕНТИ ОТ 2025 ГОДИНА	8
IV. НАШИТЕ РЕЗУЛТАТИ ПО ОСНОВНИ ПРИОРИТЕТИ.....	11
1. Какво постигнахме в направление „ОБЩНОСТИ НА ЗНАНИЕ И ИНОВАЦИИ“	12
1.1. Първо климатично убежище в София	13
- ПРОЕКТ BEREADY.....	13
1.2. Повишаване на енергийната ефективност	17
- ПРОЕКТ INSPIRenov	17
1.3. Въздействието на експозомния риск за развитието на хронични съдови незаразни болести	19
- ПРОЕКТ ENACT	19
2. Какво постигнахме в направление „АКТИВНО ГРАЖДАНСТВО“	21
2.1. СОФИЯ ЛАБ	22
2.2. Бюро за интеграция и социални иновации	25
- ПРОЕКТ PLOUTOS	28
3. Какво постигнахме в направление „ЗЕЛЕНА СОФИЯ“	30
3.1. КАЧЕСТВО НА ВЪЗДУХА	31
- Партньорство с Clean Air Fund (CAF)	31
- Партньорство с ЦНИП към УАСГ	31
- ПРОЕКТ COMPAIR	32
3.2. ГРАДСКАТА ЗЕЛЕНИНА	34
- Парк „Лозенец“	34
- ПРОЕКТ 100KTREES	34
3.3. ОТПАДЪЦИ	38
- waste.sofia.bg	38
- Поведенчески модели и ползата им за общинските политики	39

4. Какво постигнахме в направление „УСТОЙЧИВА МОБИЛНОСТ“	40
4.1. Решения на градски проблеми	41
- ПРОЕКТ "Автобуси до училища на територията на Столична община"	41
- ПРОЕКТ Shared Green Deal	44
- ПРОЕКТ AeroSofid	45
5. Какво постигнахме в направление „КУЛТУРА, ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА“	47
5.1. КУЛТУРА	48
- Национално изследване	48
- Подкрепа за изпълнение на проект на Столична община „Столица Култура – Пулсът на София“	50
- Академия за мениджъри в културата	51
- ПРОЕКТ KULTInclusion	52
5.2. ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА	54
- Проект SYNCLUSIVE	54
- Проект GenderED за медийна грамотност	57
6. ПАРТНЬОРСТВА	59
6.1. Ротационното председателство на София на Мрежата от балкански градове B40	59
6.2. Партньорства със структури на Столична община	60
6.3. Конференции и международен обмен	62
V. УПРАВЛЕНИЕ	65
VI. ФИНАНСОВ ОТЧЕТ	72
VII. ПРИОРИТЕТИ И НАСОКИ ЗА РАБОТА ПРЕЗ 2026	78

I. НАКРАТКО ЗА АРС

Накратко за APC

Асоциация за развитие на София е иновативен хъб и активен участник във формирането и осъществяването на обществено значими политики, въвеждане на иновации и инвестиция в човешки капитал. Асоциацията е ресурсен център за изследвания, анализи, иновации и експерименти, който създава условия и насърчава постоянен диалог между гражданското общество, бизнеса, Столичната община и академичните институции.

Асоциацията е създадена с решение № 348 на Столичния общински съвет от 08.07.2010 година. Тя е независима организация, регистрирана от СГС на 16.08.2010, ф.д. 495/2010 в обществена полза по закона за юридическите лица с нестопанска цел.

НАШИТЕ ЦЕННОСТИ:

Нашите ценности са водещите принципи, които определят начина ни на работа, за да осъществим целите си. Освен това те насочват нашите действия и поведение вътрешно в организацията, както и оформят нашата ангажираност пред външни партньори и показват как работим и какво може да се очаква от нас.

НАШИТЕ СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТИ ПРЕЗ 2025 Г.:

Устойчиво градско развитие

Подкрепа за политики и инициативи, насочени към устойчивото развитие на София чрез иновативни решения, интегрирано градско планиране и подобряване на качеството на градската среда.

Иновации и дигитална трансформация

Тестване, развитие и внедряване на дигитални решения за по-ефективно управление на града, насърчаване на иновациите и подкрепа на екосистемата от стартапи, технологични компании и изследователски организации.

Гражданско участие и демократично управление

Създаване на платформи за активно участие на гражданите в процесите на вземане на решения, насърчаване на прозрачността и диалога между институциите и обществото.

Образование и развитие на умения

Подкрепа за инициативи в областта на образованието, развитието на дигитални и граждански умения, както и сътрудничество с училища, университети и обучителни организации.

Международно сътрудничество и европейски политики

Активно участие в европейски програми и партньорства, обмен на добри практики и позициониране на София като активен участник в европейските градски мрежи.

Социално включване и общностно развитие

Развитие на политики и инициативи, насочени към социално включване, подкрепа за уязвими групи и укрепване на местните общности.

Анализи, политики и стратегическо планиране

Разработване на анализи, изследвания и стратегически документи, които подпомагат вземането на информирани решения за развитието на София.

Нашите приоритети минават през всичко, което правим, и ни обединява в един динамичен екип, който се разраства през годините с включване на автономни екипи на „Зелена София“ и програма „Европа“ на Столична община.

II. ПОСЛАНИЕ ОТ ЕКИПА НА АСОЦИАЦИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОФИЯ

София е град с история, енергия и огромен потенциал за бъдещето. В Асоциация за развитие на София вярваме, че развитието на един град не е само въпрос на инфраструктура и политики – то е резултат от идеи, сътрудничество и активни граждани.

През 2025 г. продължихме да работим с ясна визия: София да бъде устойчив, иновативен и отворен европейски град, в който знанието, технологиите и гражданската енергия се превръщат в двигател на развитие.

Нашият екип реализира инициативи, които насърчават иновациите, трансформацията на градски пространства, устойчивото развитие, образованието, гражданското участие, креативността и международното сътрудничество.

Вярваме, че бъдещето на града се създава чрез партньорства. Затова през изминалата година продължихме да изграждаме мостове между институции, граждански организации, академични среди, бизнес и международни мрежи. Тези сътрудничества ни позволяват да споделяме знания, да прилагаме нови решения и да позиционираме София като активен участник в европейските процеси на развитие.

Нашата работа е насочена не само към настоящето, но и към бъдещето – към новото поколение граждани, предприемачи, изследователи и лидери, които ще оформят облика на София през следващите десетилетия.

Благодарим на нашия Управителен съвет, на общинските съветници от Столичен общински съвет, на всички партньори, съмишленици и участници в нашите инициативи за доверието и подкрепата. Заедно доказваме, че когато идеи, знания и ангажираност се срещнат, градът се превръща в пространство на възможности, иновации и активно гражданско участие.

С увереност гледаме към следващите години – с амбицията София да бъде град на иновациите, културата и активните граждани.

От екипа на Асоциация за развитие на София

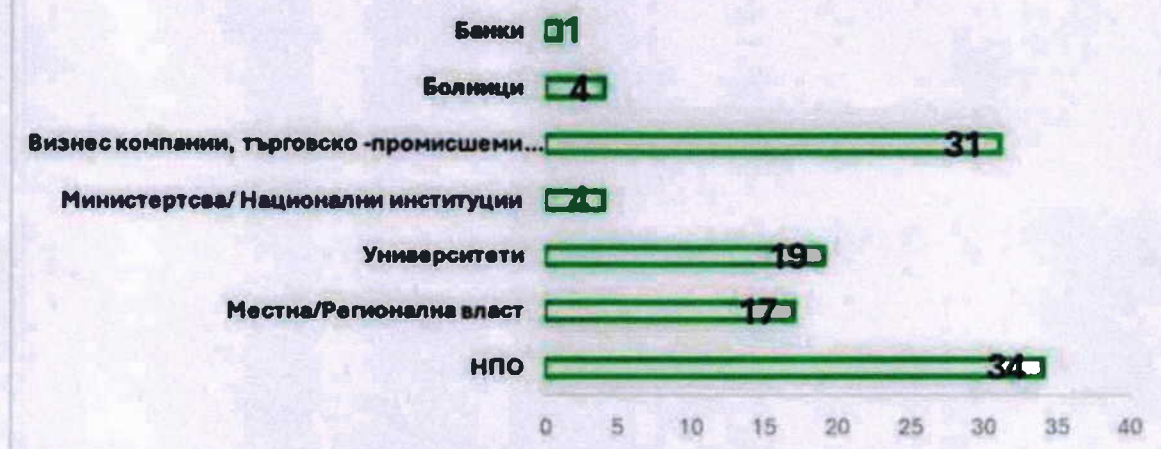
III. АКЦЕНТИ ОТ 2025 ГОДИНА

Акценти от 2025 година

2025 година беше още една година на иновации, партньорства и удовлетворяващи резултати. Екипът на Асоциация за развитие на София продължи да работи с мисията да допринася към стратегическите приоритети на града.

Нашите партньори по международни проекти през 2025 г.

ОСНОВНИ ПОСТИЖЕНИЯ:

Трансформиране на градски пространства:

Изоставеният и непроходим двор на ул. „Веслец“ 55 вече е облагороден и превърнат в климатично убежище, където можеш да се спасиш от летните жеги, а първият етаж от къщата вече е офис пространството на Програма „Европа“ на Столична община.

София Лаб:

Пространството, което ремонтирахме през 2018 г. с проектни средства, продължава да се развива като място за дискусии, срещи, събития, които променят София. През 2025г. София Лаб бе домакина на 260 събития и участието на 6500 човека.

Образование и умения за бъдещето:

Проведени бяха обучения и програми за развитие на дигитални, иновационни и граждански компетенции за ученици, студенти и хората над 60 г. Общо 100 човека на възраст 60+ преминаха през обучения по дигитална грамотност.

Гражданско участие:

Над **50 инициативи**, семинари и обществени форуми бяха организирани за активното включване на гражданите в процесите на вземане на решения.

Международно сътрудничество:

Засилено участие в европейски мрежи, обмен на добри практики и партньорства с градове и организации от цяла Европа. През годината Асоциацията участва в над **20 проекта** включително европейски инициативи, градски експериментални лаборатории и кампании за устойчиво развитие. Асоциация за развитие на София и екип „Зелена София“ активно работят в Европейската мрежа на живите лаборатории (ENoLL), clean air fund (CAF) и Пакта за умения. Подкрепихме Председателството на Столична община на мрежата Б40, а експерти от APC ръководиха работата на 2 от четирите работни групи. За да надградим партньорството в работна група „Местна демокрация и миграция: Справяне с предизвикателствата на приобщаването и интеграцията“ разработихме и спечелихме проект CIVICAct.

Иновации за здраве:

Надградихме темата за здравословен начин на живот с проект ENACT, чрез който разработваме съвременна платформа с изкуствен интелект, базирана на оценка и анализ на екологичния риск. Платформата ще обработва данни и ще предоставя прогнози с цел предотвратяване на въздействието на експозомния риск за развитието на хронични съдови и несъдови незаразни болести с фокус върху сърдечно-съдовите заболявания.

Бюрото за интеграция и социални иновации:

Управляваме Бюрото заедно с Български червен кръст и Пазари „Възраждане“. През 2025 г. чрез Бюрото подкрепихме **3881** граждани на трети страни чрез консултации, обучения, логистика.

Финансова устойчивост:

IV. НАШИТЕ РЕЗУЛТАТИ ПО ОСНОВНИ ПРИОРИТЕТИ

Нашите резултати по основни приоритети

Ключовите тематични направления, обхванати в този доклад, съответстват на основни приоритети, приети от УС на АРС и Столичен общински съвет, заедно с разделите за ефективното управление на организацията, финансовите резултати и основните насоки за дейност през 2026 г.

Този доклад представя резултатите от дейността на Асоциация за развитие на София и проект „Зелена София“. Основните резултати от дейността на програма „Европа“ на СОС са представени в отделен доклад, публикуван на страницата на програмата след одобрението му от Програмния съвет на програма „Европа“.

1 КАКВО ПОСТИГНАХМЕ В НАПРАВЛЕНИЕ „ОБЩНОСТИ НА ЗНАНИЕ И ИНОВАЦИИ“

Насоките за работа в това направление са приети с решение 632/24.07.2025 на СОС и могат да бъдат намерени [ТУК](#)

През 2025 г. Асоциация за развитие на София работи по ключови проекти, утвърждаващи обществата на знанието и иновациите, насочени към устойчивото развитие на града чрез трансформиране на пространства и интегриране на данни, технологии и нови финансови инструменти. Проектите обхващат взаимосвързани теми – **климатична адаптация, енергийна ефективност и превенция на здравни рискове**, като прилагат интердисциплинарен подход и активно включване на заинтересованите страни. Чрез разработване на иновативни решения, пилотни интервенции в реална среда и създаване на нови модели за финансиране и управление, подкрепяме създаването на устойчиви механизми за повишаване на качеството на живот и адаптивния капацитет на градската среда. Екипът на АРС създаде първото климатично убежище в София на ул. „Веслец“ 55.

Реализираните дейности утвърждават ролята на София като активен участник в европейските иновационни екосистеми и като град, който използва знанието и технологиите за вземане на информирани и дългосрочни решения.

1.1. Първо климатично убежище в София

ПРОЕКТ BE READY

Финансиране: Интеррег „Дунавски регион“, ЕС
Продължителност: януари 2024 – юни 2026
Водещ партньор: Асоциация за развитие на София

Партньори: 19 от 12 държави – ДЕКС Иновационен център, Чехия; Сдружение Технопол Галац, Румъния; •Кметство Кишинев, Молдова; Община Галац, Румъния; Научно-технологичен парк Ниш, Сърбия; Община Ниш, Сърбия; Община Зеница, Босна и Херцеговина; Институт за градско планиране на Република Словения, Словения; Община Подгорица, Черна гора; Университет БОКУ, Виена, Австрия; Словашки технически университет, Словакия; Община Ратибор, Чехия; Южноморавска агенция за публични иновации JINAG, Чехия; Община Кран, Словения; Асоциация "Бюро за интеграция и социални иновации", България; Агенция за развитие Север ООД, Хърватия; Община Хевиз, Унгария; Фондация за развитие на малкия бизнес в Кисалфолд, Унгария
Be Ready в интернет пространството:

 <https://interreg-danube.eu/projects/be-read>

 <https://www.facebook.com/bereadyprojecteu>

 <https://www.linkedin.com/company/beready-project>

Градските топлинни острови (ГТО) са общото предизвикателство за градовете в Дунавския регион. Градовете и регионите трябва да подобрят своята готовност и адаптивния капацитет на обществото, за да се справят с въздействията от изменението на климата и да насърчат устойчивостта на местно ниво. За да отговорят на необходимостта от ефективни средства за оценка и смекчаване на ефектите от топлинните острови, партньорите на BeReady, под ръководството на APC постигнаха **ключов преход от анализ към реално тестване на решения** през 2025 г. чрез:

- разработване на методологии и инструменти за оценка на градските топлинни острови,
- осъществяване на 10 пилотни интервенции в европейски градове,
- изграждане на силни местни коалиции и подготовка на конкретни политики и планове за действие за климатична устойчивост.

Ключови дейности през 2025 г.:

- **Март, 2025 г.:** Асоциация за развитие на София заедно с партньорите, организираха международен уебинар „Готовност и капацитет на градовете за справяне с градските топлинни острови“ с над 100 участника от 13 държави, на който представиха платформата и споделиха ключови изводи, свързани с намаляване на вредните ефекти от топлинните острови.

„Основните предизвикателства пред градовете продължават да бъдат липсата на систематизирани данни за градския климат (наличните не винаги са безплатни, което ги прави недостъпни за общини с малки бюджети); експозицията на сгради и инфраструктура на високи температури, както и спорадичното обследване на социалните групи, които са в най-голям риск от топлинни вълни (малките деца, възрастните, хората с хронични заболявания, бедните). Недостатъчно финансиране за работа по темата е отделено по настоящите европейски програми и структурни фондове, а планирането за следващия период все още не е започнало. Усилията на градовете да планират целенасочени действия за противодействие на ГТО се възпрепятстват от съществуващите практики в обществените поръчки да се избира изпълнител на най-ниска цена, което не позволява подкрепа за иновации и технологично ефективни решения.“

Севдалина Воинова, ръководител на проекта

- **Април, 2025 г.:** Консорциумът по проекта Be Ready приключи успешно оценката на първата година на изпълнение, осъществена от Управляващия орган на Интеррег Дунав. Партньорите от Бърно, ИНАГ, бяха домакини на двудневната среща.
- **Април, 2025 г.:** Среща, организирана съвместно от програмите Интеррег Централна Европа и Интеррег Дунавски регион. Цел на събитието бе да засили синергиите и партньорствата между консорциуми, финансирани от двете програми в областта на адаптирането към изменението на климата. Като един от десетте проекта, поканени за участие, Be Ready представи своите цели, решения и постижения до момента.

„Проектът Be Ready стана стратегически проект на Приоритетна област 5 на Стратежията на ЕС за Дунавския регион и стана причина "градските топлинни острови" (ГТО) и снемчаване на ефекта от тях да станат част от Стратежията. Подготвът, възприет от Be Ready, съчетава оценка на риска и уязвимостта към ГТО, инструменти за онлайн оценка, градски пилотни мерки и онлайн обучителна програма за справяне с ефектите на ГТО и защита на уязвимите групи от населението.“

László Balatonyi (Ph.D.), EU Strategy for the Danube Region
(EUSDR), Priority Area 5 Coordinator

- **Май – юни, 2025 г.:** Софийска работилница КЛИМАТИЧЕН ПЯСЪЧНИК – първото международно събитие в ремонтираните пространства на ул. „Веслец“ 55.

„Открито пространство за съвместна работа за организации на гражданското общество, климатично убежище за хората от квартала, градина за градско земеделие, квартални колектори за дъжд, кът за сядане и отпочив с маси и настолни игри, демонстрационна площадка за мерки за снемчаване на градските топлинни острови, двора арт резиденция и класна стая за гражданско образование по околна среда“

Това са само част от идеите от съвместното планиране как да се трансформира занемарен общински двор на улица "Веслец" 55 в София. Събитието събра различни заинтересовани страни, за да разработи пътна карта за изпълнение на пилотния проект в София. Избраното място за пилотно действие е в района на Лъвов мост – едно от основните кръстовища в София, в Драз махала, в близост до централната жп гара и централната автогара. Районът около Лъвов мост в София е идентифициран като гореща точка (топлинен остров) с температури, с до 6 градуса по-високи от периферията, според изследвания на Институт GATE и Столична община през 2025 г.

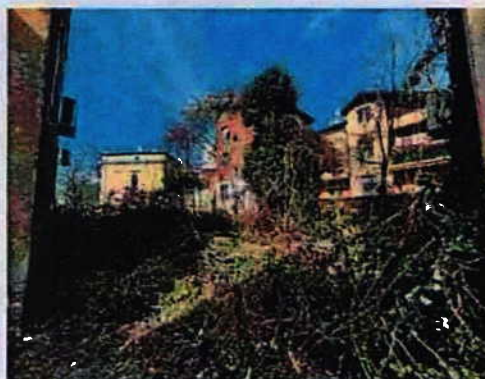
- **ЮНИ, 2025 г.:** Докладът за картографиране на добри практики – колекция от практически решения от градовете в Дунавския регион за смекчаване на градския топлинен ефект и подобряване на външния топлинен комфорт. Примерите идват от 21 градове в 11 държави и представят различни подходи: от увеличаване на зелените площи и растителността до използване на хладни и отразяващи повърхности върху сгради и тротоари и прилагане на водни елементи. Представени са разнообразни практики: създаване на водни повърхности, откриване на градински образователен център, разработване на "мобилни гори", охлаждане на арт инсталации, отворени врати на енориите и много други. Всички практики имат едно общо нещо: те включват жителите в планирането и прилагането на стратегиите за охлаждане, за да гарантират, че решенията са ефективни и съобразени с местните нужди.

Докладът е достъпен [ТУК](#).

- **Юни – септември, 2025 г.:** ТРАНСФОРМАЦИЯТА. Изоставеният, занемарен и опасен двор на ул. „Веслец“ 55 бе облагороден със средства от проект Be Ready, доброволен труд от екипа на APC, партньори и доброволци. Млади художници и дизайнери от Студио Възел вдъхнаха живот на пространството с визуално изкуство и инсталации, които разказват истории и ангажират посетителите с грижа за околната среда.

<https://www.youtube.com/watch?v=T3rISCdT3nE&t=1s>

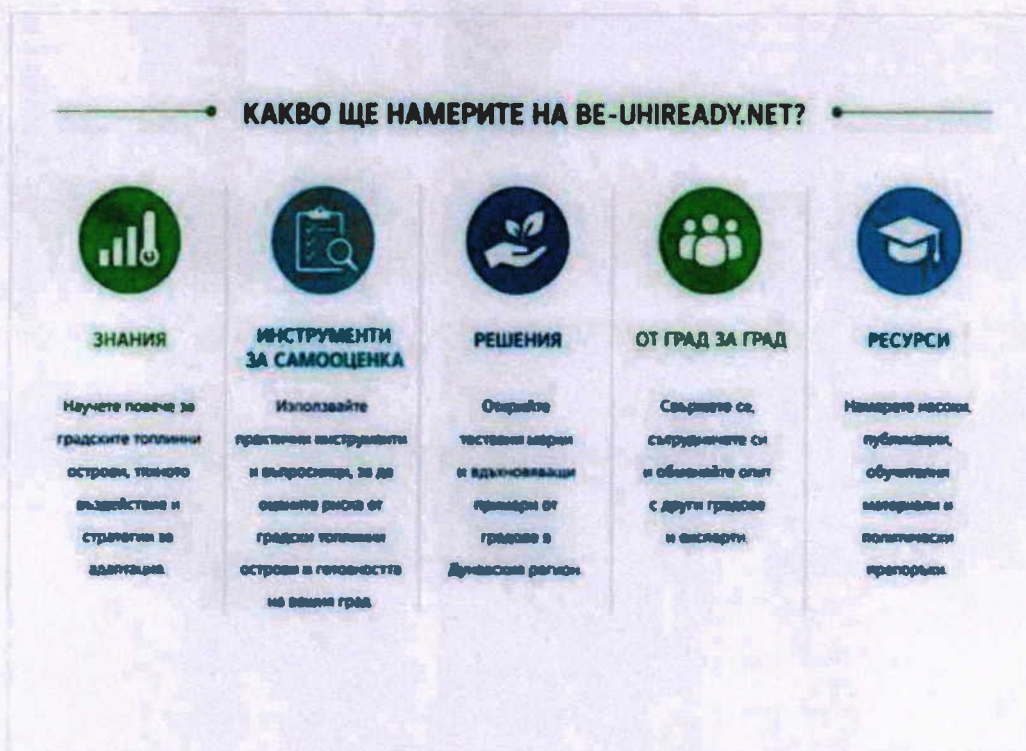

- Октомври, 2026 г.: Дигитална книга „Акупунктура за здрави и устойчиви на топлина общности“, която представя резултатите, опита и добрите практики от проекта Be Ready. Книгата поставя акцент върху подхода „градска акупунктура“, който се основава на малки по мащаб, но стратегически насочени мерки с измерим ефект. Сред представените решения са:

- Зелена акупунктура – увеличаване на зелената инфраструктура чрез засаждане на дървета и растителност;
- Бяла акупунктура – прилагане на отразяващи материали за ограничаване на прегряването на повърхностите;
- Синя акупунктура – устойчиво и интелигентно използване на водни елементи за охлаждане на градската среда.

Онлайн книгата е достъпна безплатно на английски език и можете да я откриете ТУК.

Екипът на APC подпомогна изграждането на платформата <https://be-uhl-ready.net> и разпространяването ѝ сред редица европейски градове.

1.2. Повишаване на енергийната ефективност

ПРОЕКТ INSPIRenov

Финансиране: програма LIFE-2022-CET на ЕС
Продължителност: август 2023 – юни 2026
Водещ партньор: Клинтех – България
Партньори: Министерство на регионалното развитие и благоустройството – България; Асоциация за развитие на София; Българо-австрийска консултантска компания; Българска фасилити мениджмънт асоциация; Асоциация за социално и екологично съзнателен бизнес, Унгария; Обединение на жилищните асоциации, Естония.

Проектът INSPIRenov има за цел да разработи и създаде иновативни финансови продукти като работещо решение за финансиране на енергийната ефективност на домакинствата в България на пазарен принцип.

Проектът е продължение на вече успешно реализиран проект по програма "Хоризонт 2020" – SHEERenov и стъпва на вече постигнатите резултати в предоставянето на интегрирани услуги за жилищно обновяване в София.

INSPIRenov в интернет пространството:

 <https://inspirenov.sheerenov.eu/bg/>

 <https://www.facebook.com/profile.php?id=100063692311313>

INSPIRenov - ИНОВАТИВНИ ФИНАНСОВИ ПРОДУКТИ ЗА ПОДКРЕПА ПОВИШАВАНЕТО НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ НА ДОМАКИНСТВОТА

INSPIRenov работи в партньорство с банките в страната за съвместно разработване и тестване на смесени финансови продукти за подкрепа на семействата, които искат да санират сградите, които обитават. Алтернативните източници на финансиране ще позволят на домакинствата да направят подобрения в домовете си за намаляване на консумацията на енергия. Проектът следва комплексен подход – от информираност и финансови стимули до насърчаване на добри практики и адаптиране на подкрепящи политики.

Координатор на проекта е Клинтех България, а партньори от българска страна са Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ), Асоциация за развитие на София, Българо-австрийска консултантска компания и Българската фасилити мениджмънт асоциация. В международен план в проекта участват партньори от Унгария и Естония, които заедно с българските експерти разработват адаптируеми финансови инструменти, насочени към жилищния сектор и уязвимите домакинства.

„Досегащият модел на 100% грантово финансиране доказано не може да обхване всички нуждаещи се сгради в страната – нито многофамилни, нито еднофамилни. Именно тук INSPIRenov предлага устойчиво решение, като демонстрира как чрез банкови гаранции и споделено поемане на риска може да се улесни участието на търговските банки в процеса на обновяване. Така се създава възможност за по-достъпни кредити за домакинства и етажни собственици, като същевременно се запазва социалният баланс чрез по-висока безвъзмездна подкрепа за енергийно бедните.“

Деница Лозанова,
ръководител на проекта в APC

В рамките на INSPIRenov в България вече са формирани работни групи с участието на банки, финансови институции, публични органи и сдружения на собственици, които съвместно търсят най-подходящия модел за националните условия. Предвижда се тестване на иновативна схема за гаранции и кредити за енергийна ефективност, която да улесни достъпа на домакинствата до финансиране.

ПРОЕКТ ENACT

ПИЛОТНИ ГРАДОВЕ, където ще бъде проведено КЛИНИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ:

Белгия, Брюксел – Експозомен риск от остри и хронични незаразни болести в Белгия с фокус върху предклиничните стадии на сърдечно – съдовите заболявания.

България, София – Неинтервенционално рандомизирано пилотно изследване в София за връзката между замърсяване на околната среда и хронични сърдечно-съдови заболявания (ИБС)

Ирландия, Дъблин – Пилотен проект за влияние на експозиция на светлинно/УВ замърсяване и здравето при очни и кожни заболявания в Ирландия.

Испания, Мадрид – Влияние на замърсяване на околната среда (въздух и шум) върху детските респираторни заболявания

Италия, Рим – Неинтервенционално рандомизирано пилотно проучване за влиянието на замърсяване на околната среда върху кръвно налягане, инсулт и бъбречна недостатъчност.

Основните дейност през 2025 г. бяха съсредоточени в:

- Събиране на данни за ретроспективното изследване: 1) Околна среда: PM2.5, PM10, NO₂, CO₂, O₃, UV, нива на шум, температура на околната среда 2) Здравни данни – STEMI, NSTEMI, Tako-Tsubo.
- Принос към разработване на приложението с изкуствен интелект: 1) Етични норми и защита на лични данни; 2) Разработка на модел за корелация между експозома и ХНЗ, на база ретроспективни данни като основа за проспективно клинично изследване 3) Преносими сензори за клиничното изследване и индивидуален експозом.
- Дефиниране на пилота в София (проспективно клинично изследване). Описание на цели, срокове, конкретни стъпки за събиране на данни за 1) околната среда, 2) здравословно състояние и 3) начин на живот.
- Идентифициране и ангажиране на високомотивиран експертен екип и разработка на Протокола на проспективното изследване и свързаните с това материали за лекарите-изследователи и пациентите.

„Защитата на личните данни е водещ приоритет в проекта ENACT. Всички пилотни градове прилагат съвременния метод за оценка на изкуствен интелект – Z-Inspection, който представлява систематичен подход за проверка дали една AI система е етична, безопасна, надеждна и съобразена със законодателството. Този структуриран подход прилагаме на всеки етап от разработването, тестването и функционирането на платформата, както и на сценариите за нейното бъдещо развитие. Чрез прилагането на този метод ние целим изграждане на доверие и минимизиране на риска от злоупотреба с лични данни, включително предотвратяване на дори най-малките потенциални уязвимости.“

Снежина Гъбова,
ръководител на интердисциплинарен екип по
Z-Inspection в България

2 КАКВО ПОСТИГНАХМЕ В НАПРАВЛЕНИЕ „АКТИВНО ГРАЖДАНСТВО“

Насоките за работа в това направление са приети с решение 632/24.07.2025 на СОС и могат да бъдат намерени ТУК.

Активното гражданство е в основата на устойчивото и приобщаващо развитие на съвременния град. В София то се насърчава чрез създаване на отворени пространства за диалог, съвместно създаване и участие в процесите на вземане на решения. В този контекст София Лаб се утвърждава като динамично пространство за иновации, дискусии и раждане на нови идеи, което събира граждани, експерти, организации и институции. Чрез разнообразни формати – обучения, работилници, дебати и експериментални инициативи – София Лаб стимулира гражданската ангажираност и създава условия за съвместно разработване и тестване на решения за градската среда.

Паралелно с това, Бюрото за интеграция и социални иновации играе ключова роля за насърчаване на участието на мигранти и граждани на трети страни в обществения живот. Чрез предоставяне на подкрепа, информация и възможности за включване, Бюрото допринася за изграждането на по-отворено и солидарно общество, в което различията се възприемат като ресурс за развитие.

Заедно, тези инициативи създават среда, в която активното гражданство не е абстрактно понятие, а реална практика – процес на участие, споделена отговорност и съвместно създаване на бъдещето на града.

2.1. СОФИЯ ЛАБ

София Лаб е член на Европейската мрежа от живи лаборатории от 2019 г. Чрез участието си в тази европейска мрежа екипът на APC има възможността да обменя опит с близо 150 други живи лаборатории от целия свят. София Лаб е създадена по проект на Асоциация за развитие на София в партньорство със Столична община и Столична библиотека. Чрез София Лаб подкрепяме събития, които допринасят към изпълнение на приоритети на Столична община, като предоставяме пространството и наличната техника безплатно или на символични цени.

През 2025 г. София Лаб продължи да бъде домакин и партньор на граждански събития.

София Лаб в подкрепа на граждански организации и инициативи на Столична община

Наши гости и партньори през 2025 г. бяха сдружение Data Science Society, Sofia Game Night 2025, Обсерватория по икономика на културата, Мулти култи, Derida Dance Center, творческият борд на Moving Balkans, Innova Living, Сдружение „Хелиос – София“, Института за технологии и развитие, Сдружение „ЛКР ПЛАЗМА“, УНСС, НБУ, Фондация BCause, сдружение „Младежки компас“, Фондация „Приложни изследвания и комуникации“, Национална мрежа за децата, Тийноватор, Гьоте Институт – България, ARC Fund, Национална финансово-стопанска гимназия, Българска асоциация на журналистите и писателите по туризма (АБУЖЕТ), сдружение „Млади таланти“, гражданската инициатива „Зелени закони“, Сдружение „От нас зависи“, Академия за визионери на дирекция ПИСТ на СО, дирекции на СО, ученици от столични училища, писатели, музиканти и артисти. В София Лаб нашият екип и екипът на Зелена София проведе и серия от граждански срещи и дискусии по различни проекти и теми в областта на нашите приоритети култура, образование, дигитални технологии, чист въздух и опазване на околната среда.

2025

Основните дейност през 2025 г. бяха съсредоточени в:

WORLD GAME JAM 2025 – 19 отбора, 13 финални проекта. София Лаб е една от над 5000 локации по цял свят, а екипът на APC е дългогодишен партньор на основния ментор и организатор доц. Ангел Марчев – младши (УНСС и Стопански факултет на СУ). В рамките на 48-часовия творчески процес екипи от програмисти, художници, дизайнери, разработчици на игри работиха по темата „БАЛОНИ“ – тема, която се обявява в началото на събитието и е една и съща за всичките 5000 локации по цял свят. Към менторския екип се присъедини и проф. Ангел Марчев – старши, първият университетски преподавател в България, който въведе образователните игри в обучението на студенти.

С Тийноватор партньорството ни продължава вече втора учебна година. Тийноватор свързва екипи от по 10-15 ученици в 10. и 11. клас с по двама ментори, които в продължение на осем месеца – от октомври до май, им помагат да развиват умения, като работа в екип, адаптивност, презентиране, управление на времето, както и да стартират собствен бизнес.

Срещите между менторите и учениците са ежеседмични, в продължение на една учебна година, на които София Лаб е домакин.

Основните дейност през 2025 г. бяха съсредоточени в:

За поредна година София Лаб бе домакин на серия от обучения и инициативи на Академия за визионери, програма на Дирекция „Спорт и младежки дейности“ на СО. За четвърта поредна година Светлана Ломева е ментор в академията, заедно с Елица Панайотова, Любов Костова, Виктор Кирков, Светослав Петров.

По проект SYNCLUSIVE София Лаб бе домакин на серия от обучения по дигитална грамотност и лични умения на хора 50+, като 100 човека завършиха обучението си и получиха сертификати.

Серия от семинари и обучения за устойчиво развитие на градовете и опазване на околната среда.

2.2. БЮРО ЗА ИНТЕГРАЦИЯ И СОЦИАЛНИ ИНОВАЦИИ

Бюрото отвори врати през септември 2021 г. и бе създадено в партньорство с пазари „Възраждане“, които предоставиха пространство на бул. „Христо Ботев“ III, Български червен кръст, Върховният комисариат на бежанците в България към ООН, Каритас – България и Асоциация за развитие на София. Неговото създаване и развитие осигурихме чрез два проекта CONNECTION и UMN в рамките на 2022 г.

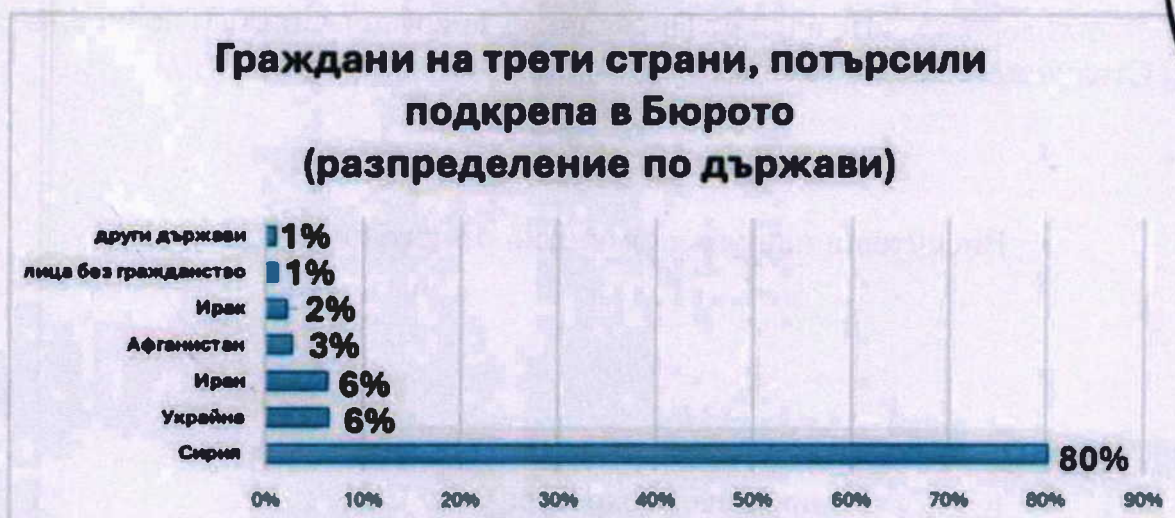
За 2025г. дейността на Бюрото е осигурена от проектната дейност на Български червен кръст и Асоциация за развитие на София. Чрез дейността на Бюрото бе осигурена информация и консултации за граждани на трети страни.

Бюрото продължи да предоставя достъп на чужденци и мигранти до информация за специализирани услуги, както и насоки за доставчици на услуги за закрила, здравни и правни въпроси. Заедно с основателите на Бюрото към неговата дейност допринасят всеки месец около 15 граждански организации, чрез включване на различни дейности в месечната програма.

Услуги, които се предоставят в Бюрото:

- Съдействие за достъп до пазара на труда;
- Социални услуги, свързани с попълване на документи, насочване към институции и други;
- Приемане на молби за отпускане на целеви помощи в ресора на Български Червен кръст;
- Определяне на дата за придружаване;
- Правна помощ;
- Психологическа помощ.

Данните показват, че за периода от януари 2025 г. до декември 2025 г. Бюрото е посетено от **3881 лица**. Търсещи убежище, бенефициенти на международна закрила и лица с предоставена временна закрила в България от Египет, Либия, Йемен, Тунис, Ливан, Сомалия, Таджикистан, Гвинея, Танзания, Камерун, Узбекистан, Пакистан, Мали, Нигерия.

Близо една трета от всички предоставяни услуги в Бюрото през изминалата година са били свързани с придружаване и превод при медицински специалисти, както и със съдействие по административни въпроси.

Следват ги консултациите, свързани със здравната система в България, достъпа до социални услуги и възможностите за предоставяне на хуманитарна подкрепа.

По данни на експертите от Български червен кръст през годината екипът е оказал комплексна подкрепа на 22 бременни жени във всички възможни направления, както и на близо 100 деца за включването им в образователната система.

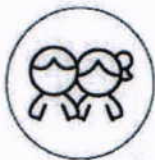
- **Придружаване и превод** до лични лекари и специалисти, лаборатории и лечебни заведения, администрация на община, дирекция БДС, училища, детски градини, ДСП, НАП и НЗОК – **928 лица**.
- **Достъп до здравеопазване** – консултации относно здравноосигурителната системата в България, запазване на часове при медицински специалисти, справки за здравноосигурителен статус и задължения – **424 лица**.
- **Достъп до социални услуги** – консултации за социални и семейни помощи, за ваучери за храна и училищни пособия, хуманитарна подкрепа за бебета – **499 лица**.
- **Хуманитарна подкрепа** – предоставяне на семейни пакети, одеяла, чаршафи, хавлии, обувки, дрехи, коледни подаръци – **375 лица**.
- **Достъп до административни услуги** – съдействие при изготвяне на молби до ДАБ при МС и НАП, консултации за адресна регистрация и изваждане на български лични документи – **361 лица**.
- **Достъп до образование** – консултации и съдействие при записване в детски градини и училища – **306 лица**.

- **Правни консултации и насочвания към адвокати** най-често свързани с процедурите по международна закрила, по събиране на семейства и отказите за социални помощи – **146** лица.
- **Информирание за включване в курсове по български език** – **188** лица.
- **Достъп до трудова заетост** – консултации, връзка с потенциални работодатели, информиране за трудови борси, организирани от АЗ и партньорски организации, както и съдействие за изготвяне на автобиографии – **204** лица.

Работа с уязвими групи:

Бременни жени – за **22** жени бяха осъществени общо **201** консултации и придружавания, включващи достъп до здравеопазване, административни и социални услуги, здравно осигуряване, запазване на часове за прегледи, хоспитализация и хуманитарна подкрепа.

Деца – предоставени са **320** консултации и придружавания, като близо **200** от тях са свързани с посещения при лични лекари и специалисти или с административни процедури (адресна регистрация и издаване на лични документи).

Регистрирани в електронната система за прием в детски ясли, детски градини, предучилищна подготовка и първи клас са **63** деца, от които **44** са приети, като е оказано пълно съдействие по записването и документацията. Други деца са включени в образователната система чрез РУО с подкрепата на служители в Бюрото.

Възрастни хора – активна работа с две жени на **70-годишна възраст** за получаване на социална пенсия, както и осигуряването на хуманитарна подкрепа.

Хора с увреждания – финансово подпомагане и съдействие за изработването на специализирани обувки и протези.

ПРОЕКТ PLOUTOS

Финансиране: Фонд за убежище, миграция и интеграция, ЕС

Продължителност: февруари 2022 – февруари 2025

Водещ партньор: Университет Халмщат, Швеция (Halmstad University)

Партньори: 11 партньора от 7 държави-членки на ЕС (Швеция, Кипър, Гърция, Италия, Белгия, Хърватия, България), включително микрофинансираща институция, НПО, публична власт.

PLOUTOS в интернет пространството:

 <https://www.sofia-da.eu/ploutos>

Проектът PLOUTOS – „Сътрудничество за постигане на финансова независимост на гражданите на трети страни чрез инструменти за финансова грамотност и учебни лагери по предприемачество“ – е поредната инициатива, чрез която APC надгражда опита си в интеграцията на мигранти и подкрепя дейността на Бюрото за интеграция и социални иновации. Проектът приключи успешно в началото на 2025 г. и всички направени разходи бяха одитирани и верифицирани.

Проектът в APC бе ръководен от Снежина Гъбова.

От самото си създаване проектът PLOUTOS постигна значими резултати, като даде възможност на мигранти да преодолеят бариерите пред интеграцията и да подобрят местните общности чрез икономическо сътрудничество. Основните резултати включват:

- **Иновативна платформа за обучение:** Бизнес виртуалната среда на PLOUTOS Practice предостави уникална платформа за практическо обучение и бизнес развитие.
- **Цялостно обучение:** Над 250 граждани на трети страни са обучени в основни умения като финансова грамотност и бизнес език, а други 40 са преминали обучение по устен превод в общността.
- **Обучителни курсове:** Проектът разработи обширни учебни програми, включително учебна програма по бизнес език, включваща 24 модула и учебна програма по финансова грамотност, включваща 12 модула.
- **Програма за ускоряване на бизнеса:** Повече от 30 ГТС завършиха програмата за ускоряване на бизнеса, която включваше практически симулации, предназначени да подобрят техните предприемачески умения.

Инструментите и програмите, разработени от PLOUTOS, са насочени към езикови, финансови и културни предизвикателства, като дават възможност на участниците да придобият умения, необходими за икономическата им независимост и социално включване.

В допълнение на обучителните материали, публикувани на страницата на проекта, екипът на APC добави:

- Практически примери от хора, които вече са стартирали свой бизнес в България – видеото с участието на Милад, който споделя своята вдъхновяваща история и ценни съвети: <https://www.youtube.com/watch?v=W5ilM6nYzaU&t=1s>
- Разказахме на повече хора човешките истории на мигранти и бежанци. "София – това са хората" е 7-минутното видео, създадено от екипа на APC, което представя историите на 10 чужденци и техните спомени за пристигането в София, която се превръща в техния нов дом. Какво най-много им харесва в София, как са дошли тук и как трябва да се развива градът ни? На тези въпроси отговарят Родри Намо от Сирия, Фей Ешкевари от Иран, Валентина Солодка от Украйна, Милад Джабали от Сирия, Юлия Постол от Украйна, Индира от Русия, Амене Васефи от Иран, Людмила Георгиевска от Украйна, Сара Фаизи от Афганистан и д-р Мона Каушик от Индия.

3 КАКВО ПОСТИГНАХМЕ В НАПРАВЛЕНИЕ „ЗЕЛЕНА СОФИЯ“

Насоките за работа в това направление са приети с решение 550/10.07.2025 на СОС и могат да бъдат намерени ТУК.

Проект „Зелена София“ стартира през октомври 2016 г. по инициатива на кмета на Столична община и се реализира като част от Асоциация за развитие на София. Проектът е създаден с ясна цел да подпомага стратегическото развитие на столицата в посока устойчивост, качество на градската среда и отговорно управление на ресурсите.

Основните приоритети на екипа са свързани с координиране и интегриране на политики на Столична община в областта на устойчивото развитие, както и с подготовката и позиционирането на София като кандидат за наградата „Европейска зелена столица“ на Европейската комисия. В този контекст „Зелена София“ играе важна роля за обединяване на усилията на институции, експерти и граждани в посока изграждане на по-устойчив, иновативен и приобщаващ град.

През 2025 г. екипът на „Зелена София“ фокусира дейността си върху координацията и развитието на политики за устойчиво развитие на Столична община, както и върху изпълнението на пилотни и международни проекти. Основните направления включваха подобряване на качеството на въздуха (вкл. сътрудничество с Clean Air Fund), развитие на зелената система (инициативи като 100K Trees, анализ на нормативната уредба и проучвания за нови зелени пространства – парк „Лозенец“), устойчива градска мобилност (инициативи като „Автобуси до училище“ и Европейската седмица на мобилността), както и управление на отпадъците чрез платформи и съвместни дейности с ресорните дирекции.

Паралелно с това бяха разработени и обсъждани пилотни решения, базирани на поведенчески модели, с цел повишаване ефективността на общинските политики. Екипът активно участва в международни проекти, експертни мрежи, конференции и работни групи, както и в подготовката на нови проектни предложения и партньорства за привличане на външно финансиране.

3.1. КАЧЕСТВО НА ВЪЗДУХА

Партньорство с CleanAirFund (CAF)

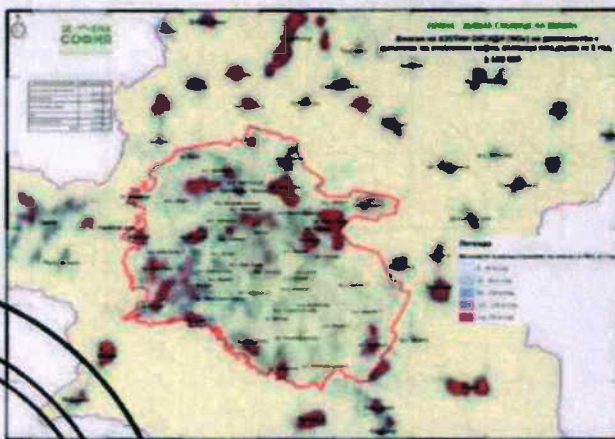
През 2025 г. продължи активното партньорство на проект „Зелена София“ с Clean Air Fund, насочено към подобряване качеството на въздуха. Екипът участва в съвместни срещи с организации, подкрепяни от CAF, както и в конференции и инициативи, свързани с чистия въздух, транспорта и прилагането на нискоемисионни зони. Бяха подпомогнати и комуникационните усилия на общината по теми като транспорт и битово отопление.

Експертите от екипа взеха участие в редица професионални форуми и дискусии, организирани от водещи организации, включително ЕС „За Земята“, фондация „Тръст за социална алтернатива“, EnEffect и сдружение „Хаордика“ („Паркинг Лаборатория“), с фокус върху устойчива мобилност, нискоемисионни политики и иновативни решения за градска среда.

Партньорство с ЦНИП към УАСГ

През 2025 г. продължи сътрудничеството с Центъра за научни изследвания и проектиране към УАСГ, насочено към по-добра визуализация и достъпност на данните за околната среда. Беше стартирана актуализация на тематични карти, свързани с потреблението на твърди горива от домакинствата и произтичащото замърсяване на въздуха, базирани на данни от преброяването на НСИ (2021 г.).

Актуализираните анализи ще позволят проследяване на тенденции спрямо 2011 г. и оценка на ефективността на общинските политики в областта. Публикуването на новите карти се очаква в началото на 2026 г. А картите с първоначалните данни могат да бъдат открити [ТУК](#).

Карта на емисиите на азотни оксиди (NOx) на домакинства с източници на отопление: нефта, въглища или дърва за 1 година, на територията на Столична община. Автор: "УАСГ-ЦНИП" ЕООД. Източници на информация: НСИ, 2011; Copernicus Data Access, UrbanAtlas, 2015; "ГИС-София" ЕООД. "Инвентаризация на емисиите на парникови газове на Столична община за 2015г.", Denkstatt България; "EMEP/EEA Emission Inventory Guidebook 2016

ПРОЕКТ COMPAIR

Финансиране: съ-финансиран по програма "Хоризонт 2020" / HORIZON 2020

Продължителност: ноември 2021 г. - февруари 2025 г.

Водещ партньор: Дигитална Фландрия, Нидерландия

Пилотни райони: София и Пловдив (България), Атина (Гърция), Берлин (Германия) и Фламандски регион (Фландрия, Белгия) са четирите пилотни района, в които се тестваха разработените методологии и дигитални инструменти.

Партньори: 15 партньора от 6 европейски държави Белгия, Гърция, България, Германия, Нидерландия и Великобритания, APC – Зелена София.

COMPAIR в интернет пространството:

 www.wecompair.eu

COMPAIR (Наблюдение, измерване и участие на общността в науката за въздуха) е иновативен проект на Европейския съюз, предназначен да подсили капацитета на гражданите да наблюдават, разбират и променят своето въздействие върху околната среда, както на поведенческо, така и на политическо ниво.

Проектът дава възможност на градовете и регионите да използват гражданската наука като метод за по-добро измерване и подобряване на качеството на въздуха в градска среда. Основната цел е да се използва капацитетът на гражданите, за да се постигне по-голяма осведоменост относно главните замърсители на въздуха, как те се отразяват на здравето ни и как съвместно бихме могли да се справим с тях.

През 2025 г. успешно приключи тригодишният проект COMPAIR, включително неговото финално отчитане и заключителна среща с оценители от Европейската комисия в Брюксел, на която бяха представени и одобрени постигнатите резултати.

София участва като пилотен град с дейности в три основни направления:

- ограничаване на трафика около училища и работа със заинтересовани страни;
- провеждане на мащабна информационна кампания за устойчиво поведение;
- разработване на дигитални инструменти (dashboards) за информираност на гражданите относно замърсяването на въздуха и въглеродния отпечатък.

Проектът утвърди подхода на гражданската наука като ефективен инструмент за повишаване на осведомеността и ангажираността на обществото. Сред ключовите резултати е развитието на инициативата „Автобуси до училище“, която от пилотна дейност на екипа на Зелена София прерасна в целогодишна услуга на Столична община с активната подкрепа на родители и училища. Реализираната комуникационна кампания обхвана над 40 локации в града и онлайн канали, насърчавайки устойчивата мобилност и начин на живот.

Проектът допринесе за изграждане на партньорства, доверие и капацитет за съвместна работа, както и за последващо използване на предоставеното оборудване от партньорски организации. Получените по проекта сензори за измерване на въздуха бяха предоставени след края на проекта на други заинтересовани организации, като Тръст за социална алтернатива. Сензорите за измерване на трафика бяха предоставени за тестване на VoDo Solutions, които проучват споделената мобилност и проявиха желание да продължат да ги използват по свои проекти и проучвания.

COMPAIR постави основа за бъдещи инициативи, като към момента е подадена нова проектна кандидатура, която цели да надгради постигнатото чрез внедряване на иновативни технологии, включително изкуствен интелект, при запазване на модела на съвместно създаване с широк кръг заинтересовани страни.

3.2. ГРАДСКАТА ЗЕЛЕНИНА

Парк „Лозенец“

В продължение на дейността на работната група, създадена през 2021 г. във връзка с кандидатурата на София за „Зелена столица на Европа“, екипът на „Зелена София“ продължи работата по инициативата за създаване на нов парк – „Лозенец“. Територията, разположена между кв. „Витоша ВЕЦ – Симеоново“ и „Кръстова вада“, е стратегически важна за запазване на връзката между Витоша и града, с ключова роля за подобряване качеството на въздуха, адаптация към климатичните промени, превенция на наводнения, опазване на биоразнообразието и повишаване качеството на живот.

В рамките на проекта бяха проведени експертни срещи и проучвания на международни практики, изготвени анализи за алтернативни модели за реализиране на зелени пространства (Colliers), както и правен анализ на нормативната уредба, свързана със зелената система (АД „Бакалова и Дамянов“). Осъществена бе и координация със стратегическото планиране на СофияПлан. Предстои представяне на резултатите пред експерти на Столична община.

ПРОЕКТ 100KTREES

Финансиране: съ-финансиран по програма Хоризонт Европа / HORIZON EUROPE (Агенция на Европейския съюз за космическа програма)
Продължителност: декември 2022 г. – декември 2025 г.

Ръководител на проекта: Датски хидравличен институт, Дания

Партньори: 10 партньора от 6 европейски държави: Асоциация за развитие на София, България; Eurosense, Белгия; EcoTree, Франция; GISIO, Италия; Свободен университет в Брюксел, Белгия; Фондация „Едно дърво“, България; CWARE APS, Дания; Urban Digital APS, Дания; ND Consult Ltd., Великобритания.
Пилотни райони: София, България и Копенхаген, Дания

Интернет страница:

 <https://www.100ktrees.eu/>

През 2025 г. успешно приключи проект 100KTREES. Чрез него бяха разработени и тествани инструменти и базирани на доказателства услуги, които да насърчават вземащите решения в местната власт как и къде да засаждат повече дървета.

След направените първоначални проучвания на нуждите и очакванията на потенциалните ползватели в пилотните градове, започна работата по разработката на дигиталния инструмент.

Основните функционалности и услуги, които бяха разработени са:

- **Карти на земеползване, земна покривка и градски дървета:** визуализиране на съществуващи зелени площи и идентифициране на възможности за ново засаждане.
- **Идентифициране на гола почва:** откриване на райони с ниска растителност, подходящи за подобряване на околната среда.
- **Инвентаризация на градските дървета (височина и диаметър на короната):** наблюдение на състоянието на дърветата, растежа и нуждите от поддръжка.
- **Модел на растеж на дърветата:** прогнозиране на това как ще се развиват различните видове при специфични климатични и градски условия.
- **Идентифициране на горещи точки:** качество на въздуха, температура, шум: приоритизиране на райони, където дърветата могат да предложат най-големи ползи за околната среда.
- **Екологични ползи за всяко дърво:** количествено определяне на екосистемни услуги като улавяне на въглерод, охлаждащ ефект и намаляване на шума.
- **Интегриране на данни от гражданската наука:** включване на генерирана от общността информация за обогатяване и актуализиране на местните данни за дърветата.
- **Сценарии за градско озеленяване:** тестване и сравняване на сценарии.

Също така инструментариумът може да предложи и разширени и персонализирани услуги:

- **Екосистемни услуги за малки площи:** подробни оценки на ниво квартал или улица.
- **Откриване на промени:** проследяване на промените в растителността във времето, идентифициране както на загуби, така и на печалби.
- **Идентифициране на нови площи за засаждане:** локализиране и приоритизиране на места, най-подходящи за засаждане на нови дървета.
- **Оценка по правило „3-30-300“:** оценка на това колко близо е градът до постигане на международно признатите стандарти за озеленяване.
- **Персонализирани анализи:** персонализирани анализи, които превръщат сложните данни в смислени прозрения за по-добро зелено планиране.

„Резултатите от проекта обединяват анализи и данни за градската зелена система, включително карти на земеползване и растителност, инвентаризация и моделиране на растежа на дърветата, както и идентифициране на приоритетни зони с екологични рискове (замърсяване, топлина, шум). Чрез оценка на екосистемните ползи и интегриране на данни от гражданската наука, той подпомага вземането на информирани решения и разработването на сценарии за устойчиво градско озеленяване.“

Елица Панайотова, ръководител на проекта

Подробно можете да се запознаете с проекта и инструментариума [ТУК](#) и [ТУК](#).

На 6 юни 2025 г. се проведе заключителна работна среща със заинтересовани страни по проект 100KTREES в София в хибриден формат (София Лаб), с висок интерес от експерти и граждани. Представена бе първата функционираща версия на разработения инструментариум и първоначални анализи за града.

Фокусът бе върху три ключови казуса:

- оценка на екосистемните услуги и потенциала за залесяване в Парк „Лозенец“;
- идентифициране на училища с потенциал за развитие като квартални зелени пространства; и
- определяне на приоритетни локации за засаждане на дървета въз основа на фактори като замърсяване и топлинен стрес.

Казусите бяха анализирани на базата на първоначални анализи на данни, върху които стъпва и базовата функционалност на инструментариума на 100KTREES, а именно:

- карта на комбиниран анализ, който съчетава оценките на трите компонента на правилата 3-30-300 за всички сгради в София;
- оценка на топлинния стрес;
- оценка на влиянието върху атмосферния въздух и на въздушните течения;
- оценка на ландшафта и на зелените площи в града;
- индекс на пригодност за биоразнообразие въз основа на шумово замърсяване, трафик, застроена среда и ландшафт;
- доразвитата платформа на ЕдноДърво, която използва гражданска наука.

Консорциумът 100KTREEs проведе своята четвърта среща в Хьорсхолм, Дания, в централата на координатора DHI.

Основен фокус на срещата бяха разработените инструменти, включително модели за симулация на екосистемни услуги, подобрения в потребителските интерфейси, разширени възможности за картографиране и уеб приложение за гражданска наука.

В рамките на посещение на пилотния обект на Амагерброгаде в Копенхаген партньорите разгледаха на място ефектите от градското озеленяване.

Паралелно с това 100KTREEs стартира серия от уебинари, насочени към европейски градове и заинтересовани страни. Те представят иновативните инструменти на проекта, добри практики от пилотни градове и решения за ангажиране на гражданите.

Крос-комуникация между европейски проекти

На 24 септември в новото пространство на ул. „Веслец“ 55 в София се проведе партньорска проверка на адаптацията към климата с партньори от Кишинев (Primăria Municipiului Chişinău) и Asociația Tehnopol Galați от Галац, Румъния.

Посещението беше организирано от Асоциацията за развитие на София по проект Be Ready, като участниците имаха възможност първо да разгледат новото климатично убежище на София – трансформиран общински двор, намиращ се близо до Лъвов мост, проектиран да преодолее ефекта на градския топлинен остров чрез озеленяване, сянка, водни елементи и благоприятни за общността пространства. Малко по-късно делегацията участва във вдъхновяващ диалог с общинските ръководители на София относно политиката и управлението на климата, един от които бе и проектът 100KTREEs, представен като добра практика в сферата на мониторинга на зелена система, използвайки нови методи за достъпване на данни от сателите и гражданска наука.

3.3. ОТПАДЪЦИ

waste.sofia.bg

През 2025 г. екипът на „Зелена София“ продължи да работи съвместно със Столична община за надграждане и развитие на платформата waste.sofia.bg – пътеводител за разделно събиране на отпадъците, която бе създадена от „Зелена София“ по проект и дарена на Столична община през 2024 г.

Бяха популяризирани няколко кампании, включително и в социалните мрежи: кампании за МаГаТа фест, кампании за събиране на опасни отпадъци от домакинствата и др.

Проектът No Waste бе успешен пилотен проект на „Зелна София“, който бе припознат от Столична община като ценен ресурс и бе поет от нея с намерение да се превърне в основен портал и информационна платформа за гражданите по темите за отговорно управление и рециклиране на отпадъците от домакинствата.

С оглед постигането на част от заложените цели за устойчивото развитие на Столична община чрез реализиране и прилагане на интегрирана система за управление на отпадъците, през 2025 г. бе проведена обществена поръчка с предмет "Организиране и провеждане на количествени и качествени проучвания сред различни социални групи на територията на Столична община и отделни райони относно информираността и нагласите към устойчиво управление на отпадъците". Елица Панайотова, ръководител на екип "Зелена София" участва като член в работната група.

Поведенчески модели и ползата им за общинските политики

През 2025 г. екипът „Зелена София“ надгради дейностите си по темата за поведенческите модели, като постави фокус върху интегрирането им в различни общински политики – управление на отпадъци, мобилност, качество на въздуха и др. С подкрепата на експерт в областта, подходът бе приоритизиран в работата на екипа и популяризиран чрез участие в събития.

Акцент беше участието в събитието „Силата на побутването“ в Габрово (юни 2025 г.), където чрез лекция пред ученици бяха представени основите на поведенческата икономика и т.нар. „nudges“ подход – насърчаване на устойчиво поведение чрез ненаатрапчиви промени в средата и начина на представяне на избор. Участниците приложиха наученото на практика, разработвайки визуални решения за стимулиране на разделното събиране на отпадъци. В рамките на двудневно събитие участниците в конкурс „Nudges“ преминаха през серия от други лекции и практически занимания, посветени на устойчивото поведение и ролята на дизайна. Участниците имаха за задача да разработят собствен визуален „nudges“ с цел мотивиране на гражданите на Габрово да събират отпадъците разделно, като най-доброто предложение щеше да бъде реализирано под формата на билборд.

„Nudges“ е леко „побутване“ в начина, по който е представен изборът, което насочва хората към по-добри решения, без да ги ограничава. Той е част от т.нар. „архитектура на избора“ – как средата и представянето на опциите влияят на решенията ни. В рамките на сесията бяха разгледани и различните видове нъджове, както и идеята, че хората не винаги действат напълно рационално.

Част от програмата беше играта „Климатична фреска“ – интерактивен формат, в който участниците работят в екипи, за да подредят причинно-следствените връзки зад климатичните промени.

Като част от инициативите за развитие на темата в България, „Зелена София“ инициира създаването на BI / Nudge общност. През октомври 2025 г. бе проведена първа неформална среща, която събра представители на публичния сектор (включително Министерски съвет и НАП), академичните среди (Софийски университет и University of Warwick) и изследователи и експерти от международни институции като JRC. Събитието постави основа за обмен на знания, сътрудничество и изграждане на активна общност за прилагане на поведенчески подходи в публични политики и устойчиво развитие. Срещата се проведе в отворена и неформална атмосфера, под формата на Behavioural Insights.

По време на събитието беше обсъден и създаден канал за директна комуникация и обмен, чрез който участниците да споделят идеи, ресурси и възможности, свързани с behavioural insights (BI) в България.

4 КАКВО ПОСТИГНАХМЕ В НАПРАВЛЕНИЕ „УСТОЙЧИВА МОБИЛНОСТ“

Насоките за работа в това направление са приети с решение
632/24.07.2025 на СОС и могат да бъдат намерени [ТУК](#)

Устойчивата градска мобилност е ключов приоритет за Столична община, насочен към намаляване на замърсяването на въздуха, подобряване на качеството на живот и насърчаване на по-екологични модели на придвижване. В тази посока екипът на „Зелена София“ и екипът на Асоциация за развитие на София реализираха поредица от взаимосвързани инициативи, съчетаващи практически решения, иновации и активна комуникация с гражданите.

Сред водещите дейности е развитието на услугата „училищни автобуси“, която цели ограничаване на автомобилния трафик около училищата и създаване на по-безопасна и здравословна среда за децата. Паралелно с това бяха тествани иновативни технически решения за намаляване на вредните емисии от транспорта, както и подходи, базирани на поведенчески модели, за насърчаване на устойчив избор на придвижване.

Важен елемент от усилията са и комуникационните кампании, включително участието в Европейската седмица на мобилността, които допринасят за промяна на обществените нагласи и повишаване на информираността относно ползите от устойчивата мобилност. Постигнатите резултати демонстрират ефективността на интегрирания подход, съчетаващ политики, иновации и гражданско участие, като основа за дългосрочно устойчиво развитие на градската мобилност в София.

4.1. РЕШЕНИЯ НА ГРАДСКИ ПРОБЛЕМИ

ПРОЕКТ "Автобуси до училища на територията на Столична община"

През 2025 г. екипът на „Зелена София“ се фокусира върху поддържането и развитието на услугата „Автобуси до училища“. След края на учебната 2024–2025 г. бе направен анализ на експлоатацията и събраната обратна връзка от родители, който послужи за подготовката на следващата учебна година.

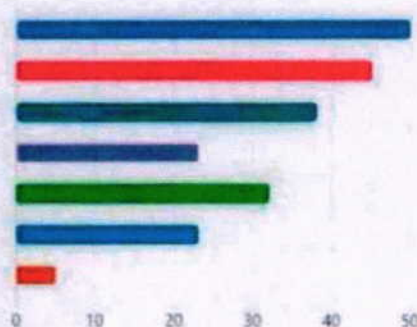
Резултатите показват силна подкрепа за проекта – част от родителите са заменили придвижването с автомобил и използват училищен автобус. Отчетени са редица положителни ефекти: повишена безопасност, намален трафик и емисии, по-чист въздух и насърчаване на устойчиви транспортни навици.

Анкетата за учебната 2024–2025 г. показва силна подкрепа за проекта, като 21 родители са заменили придвижването с автомобил с училищния автобус, а 32 нови деца проявяват интерес към услугата. Най-често посочваните предложения са: автобуси за връщане след училище, включване на ученици от 5–7 клас и разширяване на маршрутите.

Основният фактор при избора на транспорт остава бързината на придвижване, като над 85% от родителите я посочват като водещ критерий. Забавянията поради ремонти оказват влияние върху натовареността на автобусите, която остава предимно ниска до средна. Това показва потенциал за оптимизация и разширяване на услугата.

19. Какъв според Вас е най-големият ефект от проекта "Автобуси до училища на територията на Столична община"?

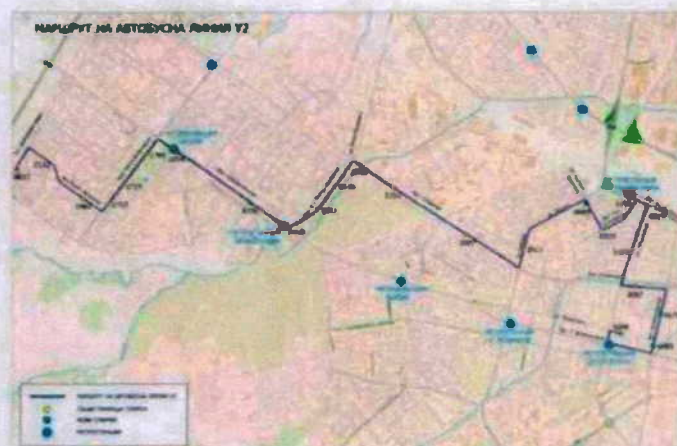
- Предоставяне на безопасен транспорт, с таргет група деца 50
- Намалване на автомобилния трафик в района на училището 45
- Намалване на замърсяването на въздуха в района на училището 38
- Промяна на навиците на родителите за това как водят децата си до училище 23
- Възпитаване у децата идеята за устойчиво придвижване в града 32
- Повдига темата за важността на качеството на въздуха и ролята на всички 23
- Other 5

На база обратната връзка бяха проведени дискусии с местната власт и бе осигурено продължаване на линиите У1 и У2 за учебната 2025–2026 г. Паралелно екипът на "Зелена София" започна проучвания за разширяване на услугата, и възможност за линии в район "Студентски" до училищата в СОУ "Васил Левски" и 55 СОУ "Любен Каравелов", които са прилежащи училища за ученици от кварталите Малинова долина, Студентски град, Дървеница, Мусагеница (Младост 1). Предстоят допълнителни анализи, които ще бъдат реализирани през 2026 г.

Стартирането на новата учебна година бе съпроводено от информационна кампания към родители и училища чрез различни канали – електронни платформи, срещи на място, печатни материали, медии и социални мрежи. Важен успех на проекта е създаването на активна родителска общност, която участва в развитието на услугата и допринася с постоянна обратна връзка.

Допълнително, екипът работи със студенти и експерти по географски информационни системи по изследване на придвижването на учениците в София. Резултатите ще подпомогнат бъдещи анализи и разширяване на проекта.

Екип „Зелена София“ реализира цялостна информационна и рекламна кампания за информиране на родителите с новата организация на движение, поради временните ремонтни дейности в района на маршрута на У1.

Екипът покри разнообразни, но таргетирани информационни канали чрез:

- онлайн съобщения към родителите през платформата „Школо“ или друг вид електронен дневник, който училището използва;
- посещения на училищата и лични разговори със заинтересовани родители;
- плакати, които бяха поставени на видни места на оградите в училищата и на информационните табла вътре в сградите;
- прессъобщения по медиите;
- постове в социалните мрежи;
- 300 флаера с информация за маршрутите, график на автобусите и правила за качване.

2025

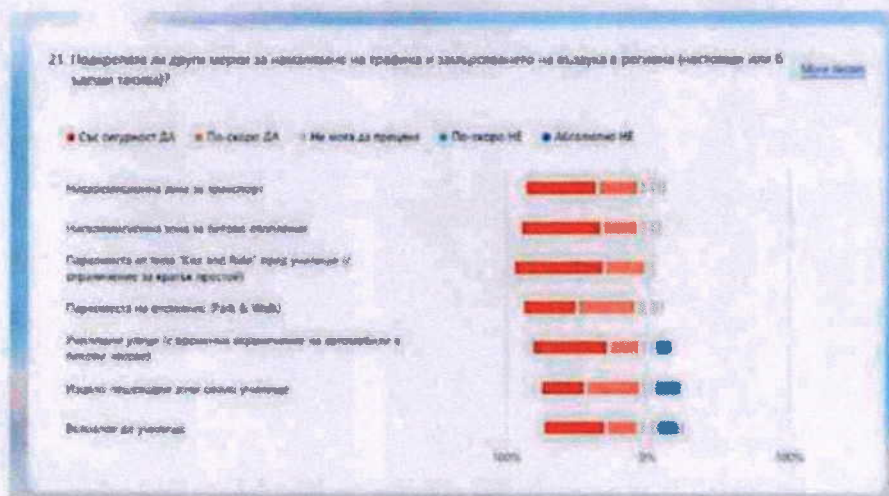

Един от успехите на проекта е създаването на активна общност от родители, които подкрепят проекта и искат той да продължи. Подобен подход, в който ползвателите имат толкова пряко участие още на етап разработване на услугата, а после и по време на самата експлоатация, се използва за първи път в реализирането на общинска услуга. Благодарение на тяхното съдействие бе разработен и развиван през годините целият проект, а благодарение на тяхната критичност и навременна обратна връзка бяха взети множество мерки с цел поддържане на добро ниво на оперативност и ефективност на изпълнението на услугата.

Родителите подкрепят и допълнителни мерки за безопасност и устойчивост около училищата, включително:

- зони с ниски емисии;
- паркоместа тип „Kiss&Ride“ и „Park&Walk“;
- пешеходни „училищни улици“;
- велоалеи до училищата.

Родителите подчертават необходимостта от устойчивост, постоянство и разширяване на маршрутите, за да се утвърди услугата като дългосрочна алтернатива на придвижването с личен автомобил и да се постигне трайно намаляване на трафика и замърсяването на въздуха около училищата.

Основните предизвикателства през периода са свързани с ремонтни дейности, които водят до промени в маршрутите на линиите У1 и У2, задръствания и закъснения. В отговор на това екипът поддържаше активна комуникация с родителите, обработва сигнали и координира действия с ресорните дирекции на Столична община и ЦГМ. В тази връзка и след множество сигнали за закъснения, през октомври 2025 г. графици на линиите бяха променени, за да се ограничат закъсненията.

В продължение на идеята за развиване на услугата за автобуси до училище, на екипът ни се удаде възможност да работи и с младши експерти в областта на Географския информационен мениджмънт. Съдействахме на студентска магистър в Утрехтският университет и стажант в СофияПлан, по тема, която е в полза на развитието на проект "Автобуси до училище на територията на Столична община". Темата на проучването бе „Изследване на връзката между градския транспорт и училищата в град София“ и представляваше анкета, разпространена сред родителите в столични училища.

Основната цел на изследването е да разбере как учениците в Столична община се придвижват до училище и какви са причините за избора им на транспорт.

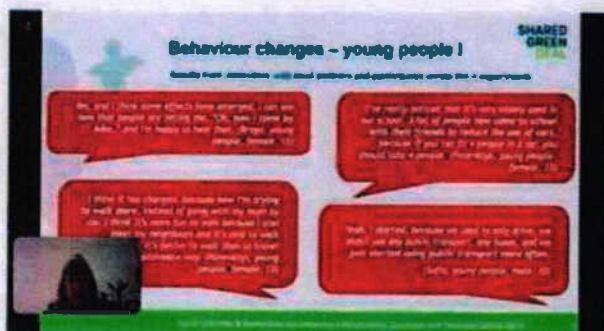
Резултатите от проучването влязоха в доклад, който ще послужи за допълнителни анализи с цел разширяване на проекта "Автобуси до училище на територията на Столична община".

ПРОЕКТ Shared Green Deal

Въпреки че дейностите на местно ниво в пилотните градове по проект Shared Green Deal приключиха през 2024 г., работата продължи на ниво консорциум чрез оценка на резултатите и обмен на опит. Бяха проведени допълнителни срещи и интервюта във всички направления, включително „Мобилност“, в което участва София.

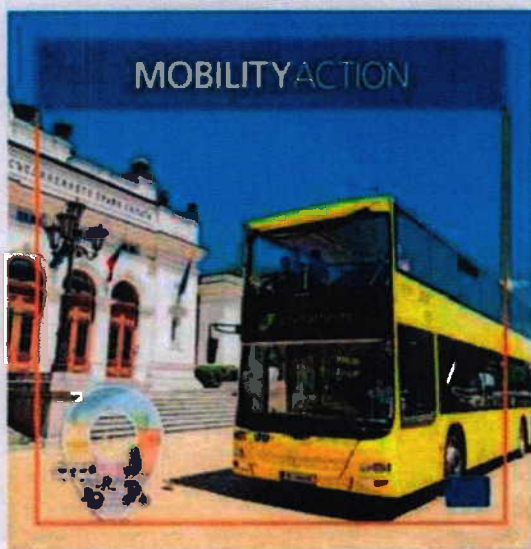
Ключов момент бе уебинарът по темата „Мобилност“ (30 януари), който събра европейски партньори и представители на пилотни градове като София, Брага, Галуей и Паневежис.

Резултатите от София бяха оценени много положително, като се отчита реална промяна в нагласите и поведението на участниците по отношение на устойчивата мобилност. Обобщената обратна връзка, включително конкретни препоръки от ученици, родители и учители, бе представена пред местната власт и в част от случаите – оформена в официални доклади.

Обобщената обратна връзка и резултати от всички пилотни градове в направление "Мобилност" бе представена в отделен доклад, който е наличен тук:
<https://sharedgreendeal.eu/sites/default/files/media/files/Accelerating%20the%20transition%20to%20sustainable%20mobility%20in%20schools.pdf>

Европейска седмица на мобилността

В рамките Европейска седмица на мобилността – 2025 г. отново стартираха автобусите до училища на територията на Столична община, които обхващат 18-то СУ „Уилям Гладстон“, 32-ро СУИЧЕ „Св. Климент Охридски“, 46-то ОУ „Константин Фотинов“ и други училища в района.

На 21 септември пред НИМ в кв. Бояна отново се проведе старт на „Обиколка с Кауза“ по трасето на „Витоша 50К“, посветено на алтернативните методи на придвижване, „CO2=0“. Събитието се организира съвместно с Център за градска мобилност и Столична Община, Природен Парк Витоша, Cleantech Bulgaria, E-Mountain Bike, Зелена София, KIA Bulgaria, E-bike Rental, Exeron, Yellow Taxi, BoDo Solutions.

В останалите дейности от програмата на Европейската седмица на мобилността, екипът на „Зелена София“ се включи със спомагателни функции.

ПРОЕКТ AeroSolfd

Продължихме темата за иновативен градски транспорт с участието на екипа на APC в проект AeroSolfd „Ускорено преминаване към по-чисти, по-здравословни аерозоли в градска среда чрез модернизиране на филтриращи устройства за ауспуси, спирачни системи и затворени пространства“.

Проектът се изпълнява от консорциум с участието на големи индустриални партньори, независими научни организации и демонстрационни локации в 8 европейски страни и Израел. Като принос към целта за създаване на здравословна околна среда и намаляване на замърсяването на въздуха чрез иновативни решения, към консорциума от 16 организации се присъединява и Асоциация за развитие на София. Дейностите по проекта изпълняваме с дирекция „Транспорт“ на Столична община.

Емисиите от масовите бензинови двигатели и спирачки на индустриалните превозни средства в Европа се свързват с причиняването на здравословни проблеми и смърт на повече от 1,45 милиона души годишно. През следващите десетилетия тези превозни средства ще продължат да се движат по пътищата, отделяйки РМ/РН частици от отработените газове и токсични вторични емисии.

В партньорство със Столична община и „Метрополитен“ ЕАД през 2025 г. в София започнаха първите измервания по проекта, насочен към намаляване на замърсяването на въздуха в затворени транспортни пространства. Измервателната кампания цели да оцени експозицията на пътници и служители в метростанции към фини прахови частици и спирачни емисии от влаковете.

София и Лисабон са двата демонстрационни града в Европа, където ще бъдат тествани иновативни технологични решения за подобряване на качеството на въздуха в реални условия.

На Busworld Europe 2025 в Брюксел, Commercial Vehicle Solution представи едно от иновативните решения за модернизация, разработени в рамките на AeroSolfd. Това решение, разработено в сътрудничество с MANN+HUMMEL, допринася за по-чист градски въздух благодарение на пасивна система за филтриране на прахови частици от спирачките, която улавя частиците директно от източника. На събитието бе представено и изследване на качеството на въздуха в реална среда на автобусен сервиз.

Ключови открития:

- Автобусните сервиси показват повишени нива на фини и ултрафини частици.
- Пречиствателите на въздух намалиха РМх с до 53% и елементарния въглерод с 46%.
- Пречиствателите на въздух, комбинирани с подобрена вентилация, се оказаха най-ефективни за едри частици и по-малко за ултрафини или полуетливи органични вещества, което показва необходимостта от по-широки стратегии за смекчаване на експозицията.

Дори когато нивата на експозиция отговарят на настоящите регулаторни ограничения, работниците все още могат да бъдат изправени пред здравни рискове от ултрафини и получени от горенето частици. Пречиствателите на въздух не са панацея, но са ценен компонент от по-широка стратегия на работното място за защита на здравето при работа. Повече информация за изследването –

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0360132325012934?via%3Dihub>

Повече информация за резултатите от проекта можете да намерите на: <https://aerosolfd-project.eu>

5 КАКВО ПОСТИГНАХМЕ В НАПРАВЛЕНИЕ „КУЛТУРА, ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА“

Насоките за работа в това направление са приети с решение 632/24.07.2025 на СОС и могат да бъдат намерени ТУК.

През 2025 г. културата и образованието продължиха да бъдат основен фокус в дейността на Асоциация за развитие на София. Те се утвърждават като ключови фактори за устойчивото развитие на града, иновациите и социалното включване. В тази връзка APC подкрепи инициативи за развитие на творческия потенциал и разширяване на достъпа до култура, включително чрез провеждането на национално представително изследване за достъпа до култура, както и чрез работа „на терен“, като майсторския клас на Сдружение „Хелиос – София“ за млади хореографи. По темата за устойчивото развитие и приносът на културата работихме съвместно с група млади хора по проект KULTInclusion, който цели да насърчи приобщаващи и устойчиви културни събития в Европа чрез разработване на наръчник, онлайн курс за обучение и пилотна програма за културни оператори.

Паралелно с това бяха реализирани дейности за повишаване на дигиталните умения на хора над 50 години с цел тяхната по-активна интеграция на пазара на труда по проект SYNCLUSIVE. Част от участниците успешно намериха заетост след завършване на обученията, което е ключов резултат и мотивация за екипа. Темата за дигиталните умения бе разгледана и в контекста на онлайн рисковете и езика на омразата, като по проект GenderED бе работено съвместно с млади хора за изграждане на критично мислене и противодействие на тези явления.

Постигнатите резултати допринасят за разработването на по-ефективни и приобщаващи културни и образователни политики, утвърждаващи София като иновативен и социално отговорен град.

5.1. КУЛТУРА

Национално изследване

През 2024 г. над 82% от запитаните не са посетили нито едно събитие с класическа музика, опера и балет, около 63% не са ходили изобщо на театър, а непрочелите нито една книга вече са 43,6%. За трета поредна година „Фабрика за идеи“ заедно с „Обсерватория по икономика на културата“ в партньорство с „Асоциация за развитие на София“ и социологическа агенция „Алфа Рисърч“ представиха резултатите от национално социологическо проучване за участието на българите в културни дейности

Паспорт на изследването:

НАЦИОНАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛНО ПРОУЧВАНЕ ЗА ПЪЛНОЛЕТНОТО НАСЕЛЕНИЕ В СТРАНАТА, ПРОВЕДЕНО В ПЕРИОДА 18-27 МАРТ 2025 Г. ЧРЕЗ ДВУСТЕПЕННА, СТРАТИФИЦИРАНА ПО РЕГИОН И ТИП НАСЕЛЕНО МЯСТО ИЗВАДКА, С ПОДБОР НА РЕСПОНДЕНТИТЕ ПО КВОТА ПО ПРИЗНАЦИТЕ ПОЛ, ВЪЗРАСТ, ОБРАЗОВАНИЕ;
МЕТОД НА АНКЕТИРАНЕ - ПРЯКО СТАНДАРТИЗИРАНО ИНТЕРВЮ С ТАБЛЕТИ
ОБЕМ НА ИЗВАДКАТА: 1003 ЕФЕКТИВНИ ИНТЕРВЮТА

Приблизително колко пъти през изминалата година -2024

	Нито веднъж през изминалата година	1-3 пъти	4 - 7 пъти	8-12 пъти	над 12 пъти
Изгледите филми/кортни от интернет или гледате специално избран филм от приложения	56.3%	17.6%	10.4%	3.9%	11.8%
Ходете на концерти с жива музика	37.4%	41.3%	14.0%	4.0%	3.4%
Посетите библиотека	75.0%	14.3%	5.4%	2.5%	2.9%
Ходете на кино	56.1%	28.2%	11.0%	3.1%	1.6%
Посетите исторически забележителности	42.4%	36.9%	13.1%	3.1%	4.5%
Ходете на концерти със симфоничен орк., поп-фолк или народна музика	62.9%	30.3%	5.4%	0.4%	1.0%
Посетите изложба или музей	61.0%	29.4%	7.0%	1.7%	0.9%
Ходете на театър	62.9%	25.5%	7.7%	2.1%	1.8%
Посетите фестивал или галери	50.9%	43.4%	4.1%	0.9%	0.7%
Ходете на концерти на класическа музика, опера или балет	82.7%	13.8%	2.1%	0.8%	0.6%
Посетите библота, ливра, публична дискусия, литературно четене, представление на сцена	81.2%	15.0%	2.5%	0.5%	0.9%

Приблизително колко пъти през изминалата година (2022-2024): Ходихте на кино

	2022	2023	2024
Нито веднъж	60.6%	54.7%	56.1%
1-3 пъти	25.6%	29.5%	28.2%
4-7 пъти	10.0%	10.3%	11.0%
8-12 пъти	2.3%	3.3%	3.1%
над 12 пъти	1.5%	2.2%	1.6%

Основните причини за непосещаване на живи културни събития (театър, концерти, опера) остават свързани с цената – около 40% от гражданите посочват, че не могат да си го позволят, въпреки нарастващите доходи. Този фактор е особено значим за хората над 65 години и за живеещите в малки населени места.

На второ място е липсата на свободно време, характерна за хора с по-високи доходи, а около една четвърт от гражданите посочват и липсата на достъп до културни събития. Това поставя под въпрос равнопоставеното участие, гарантирано от Конституцията.

Сред младите се открояват допълнителни бариери – около 17% заявяват, че не харесват този тип събития, което показва дефицит в изграждането на културен интерес, а 20–25% споделят, че нямат с кого да ги посещават.

Подкрепа за изпълнение на проект на Столична община „Столица Култура – Пулсът на София“

Проектът е финансиран от Европейския съюз – NextGenerationEU,
Национален план за възстановяване и устойчивост, процедура BG-RRP-
П.021 „Ново поколение местни политики за култура за големи общини“.

АПС бе поканена от дирекция „Култура“ на Столична община да работи по създаване на „Обновени инструменти за развитие, мониторинг и подкрепа на културата на територията на Столична община“. Основните дейности ще бъдат изпълнявани през 2026 г. и включват:

- Разработване на План за действие 2026–2028, базиран на целите и приоритетите на Стратегията за развитие на културата в София 2023 – 2033, чрез актуализация на съществуващи и въвеждане на нови инструменти на СО за развитие и подкрепа на културата.
- Анализ на прилагането на Стратегията през 2023–2024 чрез събиране и анализиране на количествени и качествени данни за ефективността на финансовите инструменти на СО за подкрепа на културата за 2023–2024 г., с фокус върху постигането на целите и задачите на Стратегията.
- Изготвяне на система от индикатори за измерване приноса на културата към икономическото и устойчиво развитие на София. Адаптиране целите на устойчиво развитие и индикаторите на ЮНЕСКО.
- Пилотно внедряване на индикатори: Провеждане на онлайн проучване сред 200 културни организации в различни сфери, с цел тестване и събиране на обратна връзка относно приложимостта на разработената система от индикатори.
- Аналитичен доклад с данни от проведеното изследване.
- Разработване на Наръчник, Устойчивото развитие и приносът на културата – наръчник с препоръки за зелени политики в културните събития. Включително преглед и анализ на добри практики от България и чужбина. Анализ на нормативната уредба и на изискванията по програма Календар на културните събития на СО.

СЪЗДАВАНЕ НА ОБНОВЕНИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА РАЗВИТИЕ, МОНИТОРИНГ И ПОДКРЕПА НА КУЛТУРАТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА

„Създаване на обновени инструменти за развитие, мониторинг и подкрепа на културата на Територията на Столична община“ на Агенция за развитие на София (в приложа в рамките на проекта, предоставено „Столица Култура – Пулсът на София“, финансиран от Европейския съюз – NextGenerationEU, Национален план за възстановяване и устойчивост, процедура BG-RRP-П.021 „Ново поколение местни политики за култура за големи общини“).

2025

Академия за мениджъри в културата

Създадена през 2013 г. Академията прилага нови методи за подкрепа на мениджъри в културата. Чрез различни партньорства предимно от мрежата на чуждите културни институти в България EUNIC осигуряваме допълнително финансиране и чужда експертна помощ. През годините над 400 културни мениджъри от София, други български градове, както и Солун, Букурещ, Сараево и Белград са преминали през курсовете на Академията. Международното развитие на Академията стана възможно благодарение на партньорството с Гьоте Институт – България.

През 2025 г. Академията подкрепи провеждането на третото издание на майсторския клас за хореографи и съвременен танц ХЕЛИОС на Владимир Ангелов.

Столичната община, Асоциацията за развитие на София, Регионалният център за съвременни изкуства „Топлоцентрала“ и Международната организация и професионална мрежа за хореографи (The International Choreographers' Organization and Networking Services – Dance ICONS, Inc., Вашингтон, САЩ) с финансовата подкрепа на Национален фонд „Култура“, програма „Създаване“, проведохме творческа лаборатория за млади хореографи – проект „ХЕЛИОС“: Хореографска Експериментална Лаборатория и Иновативна Образователна Сцена.

С цел постигане на финансова устойчивост през 2023 г. Екипът на APC помогна за създаване на отделно юридическо лице ХЕЛИОС – СОФИЯ, както и в разработване на първите 2 проекта на новата организация.

Сдружение „Хелиос – София“ вече се развива самостоятелно с динамичен екип, който често е партньор на APC в прилагане на иновативни подходи в изкуството. Нашият екип е горд, че създаде устойчиво пространство, което се развива и създава нови международни партньорства, където български хореографи на съвременен танц заедно с утвърдени ментори работят върху своите креативни умения и създават нови камерни експериментални творби.

Представяне на резултатите от програма Хелиос 2025 може да намерите ТУК.

Допълнителна информация за всички издания на проект ХЕЛИОС, могат да бъдат намерени на интернет страницата на проекта <https://helios-sofia.eu/>

ПРОЕКТ KULTInclusion

Финансиране: програма Еразъм+, приоритетна област KA220-ADU – Партньорства за сътрудничество в образованието за възрастни.

Продължителност: октомври 2023 – септември 2025

Координатор на проекта: CREATIVE PROJECTS AND EVENTS (Румъния)

Партньори:

ASOCIACION CULTURAL ATENEO DE JEREZ (Испания); Асоциация за развитие на София (България); POT PROJECT (Италия)

KULTInclusion в интернет:

 <https://www.sofia-da.eu/актуални/проект-kultinclusion/библиотека.html>

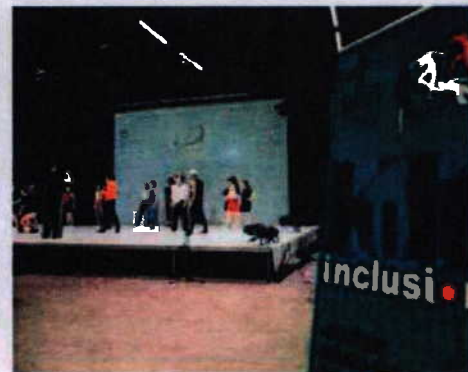
Целта на проекта е да насърчи приобщаващи и устойчиви културни събития в Европа чрез разработване на наръчник, онлайн курс за обучение и пилотна програма за културни оператори.

Проектът има за цел да предостави на организаторите на културни събития необходимите знания, инструменти и ресурси, за да направят своите събития по-достъпни, екологични и социално приобщаващи. KULTInclusion включва пилотна програма за 4 културни събития и 3 видео спотове и интервюта за информационна и разяснителна кампания сред културни организации в Италия, Румъния, България и Испания. Проектът в APC се ръководи от Деница Лозанова.

Проектът отговаря на специфичните нужди и предизвикателства на малките и средни културни събития по отношение на приобщаването и устойчивостта на околната среда. Специфичен фокус на проекта е участието на деца и лица със специални образователни потребности (СОП) в културни събития, както и прилагане на мерки за намаляване на въздействието на културните събития върху околната среда.

Проектът KultInclusion допринесе за развитието на устойчиви политики в културния сектор в София чрез разработването на практически насоки и тяхното пилотно прилагане.

В рамките на проекта бяха създадени наръчници, които подкрепят културните оператори в интегрирането на екологично устойчиви практики. Като част от процеса беше реализирано и пилотно събитие съвместно с „Хелиос – София“, което тества приложимостта на тези подходи в реална среда при създаване на артистична творба и нейното представяне пред публика.

Хореографска Експериментална Лаборатория и Иновативна Образователна Сцена (ХЕЛИОС) показва как устойчивостта и включването могат да бъдат интегрирани едновременно в съдържанието, организацията и партньорствата на едно културно събитие.

Темите не остават само на ниво организация, а са интегрирани и в самото артистично съдържание – всички хореографи създават танцови миниатюри, свързани с климатичните промени или социалното включване.

По отношение на устойчивостта са въведени няколко ясни и приложими мерки. Още в началото на лабораторния процес участниците получават бутилки за многократна употреба, а на място са осигурени диспенсъри за вода и чаши от рециклирани материали. Билетите и достъпът до събитието са изцяло дигитални, като гостите са насърчени да не използват печатни копия. Изборът на локация също е съобразен с устойчивостта – пространството е достъпно с градски транспорт и не изисква допълнителна логистика.

Съществен акцент е поставен върху използването на материали с възможност за повторна употреба в сценографията и костюмите. Участниците са поощрени да мислят за жизнения цикъл на използваните ресурси още в процеса на създаване, което пренася устойчивостта директно в художествената практика.

Включването е разгърнато както на организационно, така и на социално ниво. Осигурен е превод на жестомимичен език за цялото събитие, а избраната локация – „Топлоцентрала“ – предлага пълна физическа достъпност за хора с двигателни затруднения. Кетърингът е реализиран в партньорство със социално предприятие, което работи с хора от уязвими групи.

В резултат на натрупания опит по този проект, екипът на „Зелена София“ към Асоциация за развитие на София надгради и разви резултатите, като разработи наръчник за устойчиво управление на културни събития. Той предоставя практически насоки и инструменти за прилагане на устойчиви принципи в културния сектор.

Наръчникът ще бъде прилаган в рамките на програма „Култура“ на Столичната община, като цели да насърчи дългосрочни устойчиви практики и да подпомогне организациите в прехода към по-екологично отговорна дейност.

5.2. ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Проект SYNCLUSIVE

Финансиране: ПРОГРАМАТА ЗА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИ „ХОРИЗОНТ ЕВРОПА“.

Продължителност: март 2023 – февруари 2027

Водещ партньор: Нидерландска организация за приложни научни изследвания (TNO), Нидерландия

Партньори: Фонд „Приложни изследвания и комуникации“ (АРК Фонд, България);

Финландски институт по трудово здраве

(FIOH, Финландия); Университетски институт в Лисабон (ISCTE, Португалия);

Асоциация за развитие на София (APC, България); Национален институт за

застраховане срещу трудови злоупотреби (INAIL, Италия); Университет Тилбург (UVT, Нидерландия);

Университетски колеж Корк – Национален университет на Ирландия (UCC, Ирландия); Община Амерсфорт (AMF, Нидерландия);

Естонски център за приложни изследвания CENTAR (CENTAR, Естония); Termcerto – компания за

временна заетост (TERMCERTO, Португалия);

Община Лагоа (LAO, Португалия); Influentlyellow (REDO, Португалия);

Научно-технологичен парк Алентежу (РАСТ, Португалия); Институт по заетостта и професионалното обучение

(IEFP, Португалия); Община Кокола (КОК, Финландия).

SYNCLUSIVE в интернет:

 <https://synclusiveproject.eu/>

 <https://www.linkedin.com/company/synclusive-project/posts/?feedView=all>

Темата за отговорната наука в подкрепа на гражданите от проект RRILeaders

продължихме с проекта SYNCLUSIVE.

Ръководител на проекта в APC е Севдалина Войнова, а Албена Начева координира целия обучителен процес.

Проектът представлява иновативен, интегриран, и интердисциплинарен системен подход за стимулиране на включването на уязвими групи на пазара на труда. За да се постигне това, проектът има следните основни цели:

1) Разработване и консолидиране на коалиция от заинтересовани страни в 4 регионални „живи лаборатории“ (София, Амерсфорт, Кокола, Лисабон), използвайки подхода ENGINE. Този подход включва интегриран пакет от интервенции, който стимулира мобилността на уязвимите групи вътре в компанията, като по този начин създава свободни работни места за търсещите работа;

2) Тестване на подхода ENGINE за различни уязвими групи;

3) Идентифициране на двигатели и бариери за трудовата мобилност;

4) Оценка на въздействието на подхода ENGINE върху мобилността на пазара на труда и включването на уязвими групи;

5) Идентифициране на сравнителни показатели и стандарти, които са от значение за включването на пазара на труда на уязвими групи, като се вземат предвид регионалният, националният и културният контекст на всеки от партньорите.

През 2025 г. по този проект екипът на APC в партньорство с Young Talents 50+ организира серия от обучения, в които се включиха над 100 участника.

Програмата, стартирала през ноември 2024 г., предостави безплатни обучения за хора над 50 години, насочени към развитие на лични, комуникационни, дигитални и зелени умения, както и работа с изкуствен интелект и киберсигурност. Включени бяха и срещи с работодатели, подпомагащи участниците в процеса на търсене на работа, като част от тях вече успешно се реализираха на пазара на труда. Тази инициатива цели да подобри заетостта на тази уязвима група, която често среща бариери като възрастова и полова дискриминация и ограничен достъп до обучения. Програмата адресира нарастващата нужда от гъвкави и практически ориентирани форми на обучение в условията на дигитална трансформация на пазара на труда.

„С радост отбелязваме ентузиазма и желанието за учене на нашите участници. Срещите с тях и техните истории са източник на вдъхновение и за нас, за развитие на нови, по-успешни формати за учене и създаване на общности от еднородници.“

Албена Начева

„Предстоят ни срещи с работодатели и хора от сферата на политиките в областта на труда, за да споделим опита си от програмата и идеи за нови инициативи.“

д-р Снежина Гъбова

„Не точно съм се съмнявал, а бях някак си предубеден и ще ви кажа защо. Светът, който в момента се развива не е много хубав, много е комерсиален и мисля, че Уинстън Чърчил беше казал, че безплатно е само сиренцето в капана. Нали разбирате, напоследък всички искат да вземат парите и да бягат, а не се интересуват. Докато вашият курс беше безкрайно полезен. Лекторът беше безкрайно внимателен, и вие не искахте да вземете парите и да бягате, а да научите курсистите на нещо. Затова моля да бъда извинен, че в началото бях скептично настроен... извинявайте, но може би малко съм превъзбуден от това, че вие ми върнахте вярата в човешките отношения. И както пее Лили Иванова: „Не всичко е пари, приятелю, не всичко е пари“, напоследък се сблъскам с толкова много хора, които са комерсиални, а не всичко е пари.“

ДОБРИТЕ ПРИМЕРИ:

Запознайте се с Надя Котева, социален работник, днес с успешна нова кариера във Възстановителен център.

Надя е един от участниците в обучителната програма по проекта Синклусив. Тя успешно приключва всички курсове, от първия курс по лични умения и мотивация през ноември 2024 до последния по дигитални умения през ноември 2025г.

След като остава без работа преди около година, Надя се регистрира в местното Бюро по труда, в малък град до София. Споделя, че бюрата по труда в по-малките населени места предлагат по-малко възможности за адекватно обучение или преквалификация, а наличните работни места често се оказват заети, преди да са официално публикувани. Според нейните наблюдения, дискриминацията срещу жени 50+ е видима.

За курсовете в София Лаб разбира от Фейсбук. Участието ѝ в първия курс по лични умения и мотивация ѝ дава необходимата „увереност и самочувствие“ да се яви на интервю за работа във Възстановителния център. Възможността да споделя и учи заедно с хора, които са в подобна на нейната ситуация, правят учебната среда в София Лаб приобщаваща и привлекателна. Според нея, курсът ѝ е помогнал да „добие увереност в себе си, да комуникира по-добре, да представи себе си и своите силни страни по-ефективно“ по време на интервюто за работа. Поканата към нея идва веднага след края на интервюто в центъра.

Надя работи вече 6 месеца в центъра и намира работата си изключително „зареждаща и възнаграждаща“, независимо от трудностите.

„Изключително съм благодарна за възможността да се включа в програмата на Асоциация за развитие на София и да започна нов етап от кариерата си. Освен новите умения, най-важният резултат за мен е вярата в моите способности и силата да се справя сама.“

Историята на Надя е зареждаща и за екипа на APC. Единствената ѝ препоръка към екипа е курсовете да са с по-голяма продължителност.

Проект GenderED за медийна грамотност

Финансиране: Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (easme), програма "Творческа Европа" (CREA), по покана CREA-CROSS-2023-Medialiteracy
Продължителност: ноември 2023 – октомври 2025

Водещ партньор: FORMA. AZIONE SRL, Italia

Партньори:

HELLENIC OPEN UNIVERSITY (HOU), Гърция,
Асоциация за развитие на София (APC),
България, Бюро за интеграция и социални
иновации, България, SAVOIR DEVENIR,
France.

GenderED в интернет пространството:

 www.genderedcoalition.net

 LinkedIn

 ФБ

С този проект нашият екип надгражда и доразвива темата за противодействие на езика на омразата в интернет като насочва вниманието към конкретен обект на онлайн атаки – момичета и жени. Партньорите в консорциума следват стратегия основана на два подхода: образование и провеждане на кампании.

С проекта GenderED ние повишаваме осведомеността и даваме възможност на потребителите на социални медии – момичета и жени, които се чувстват несигурни или атакувани, но също така и момчета и мъже – да реагират на дезинформация, основана на пола.

Ръководител на проекта в APC е Деница Лозанова.

На 29 септември 2025 г. в Изследователския център на Университет Сорбона Нувел в Париж се проведе заключителната международна конференция „Дезинформация, идентичност и изкуствен интелект: Силата на медийната и информационна грамотност“. Събитието постави финалния щрих на проекта GenderED Coalition Project, осъществен с подкрепата на програма „Творческа Европа“, и отбеляза сътрудничеството с партньорския проект Algowatch.

Конференцията събра над 140 участници – на място и онлайн – сред които експерти, активисти, преподаватели и представители на институции от цяла Европа. В рамките на програмата бяха представени постигнатите резултати: онлайн курс, Community of Practice инструмента, медийните кампании, които всеки партньор създаде, и други изложбени материали, насочени към развиване на медийната и информационна грамотност и към изграждането на по-включващо дигитално общество.

Асоциация за развитие на София беше съорганизатор на събитието. В конференцията взе участие Авел Иванов – млад български преподавател в училище по философия, политика и общество, който се включи в панел за ролята на образованието и медиите в справянето с дезинформацията.

„Днес младите хора са звърлени в комплицирани технологични системи и онлайн светове, което е трудно за навигиране. Съдържанието, което получават момичета и момчета, е изначално различно и често подхранва идеята за 'правилен' тип мъжество и женственост“

Авел Иванов

В дискусиите експертите акцентираха върху важноста на съчетаването на образователни подходи, политики и технологични решения за противодействие на дезинформацията и за насърчаване на равенството между половете в дигиталната среда.

Проектът създаде и голяма група от активни посланици – доброволци за противодействие езика на омразата в дигиталното пространство. Една от срещите на тази мрежа бе в Пловдив през април 2025 г. Градът стана домакин на нашия семинар „Развенчаване на стереотипи: Как да изграждаме ефективни кампании срещу дезинформацията?“ в рамките на проекта Gender ED Coalition Project.

20 активни участници от различни професионални и житейски среди се потопиха в динамична програма с интерактивни упражнения, вдъхновяващи лектори и реални примери за това как се правят кампании, които говорят на хората.

От социални роли до дигитални стратегии – с помощта на експерти като Марина Кисьова Де Хеус от Академия 'Екатерина Каравелова' и експертът по дигитален маркетинг Ася Величкова, участниците научиха как да изграждат кампании, които разбиват клишетата и стигат до сърцата и умовете на точната аудитория. Хермина Емирян пренесе теорията в практиката и проведе няколко полезни практически упражнения с участниците ни на теми като влиянието на стереотипите и как информацията се пречупва в публичното поле.

Чуйте нашите посланици на кампанията по проект GenderED: Йордан Кирев, участник в GenderED Civic Hackathon за стъпките, които трябва да предприемем за борба с дезинформацията онлайн, Линда Сера, Мод Тросел, Мартина Дроанди, Мирто Продомиду, Антон Адгер, Вяра Момчева: <https://www.tiktok.com/@gendered.coalition>

6 ПАРТНЬОРСТВА

Тази част от годишния доклад представя приноса на екипите на APC и „Зелена София“ за развитието на устойчиви международни партньорства – ключов инструмент за реализиране на стратегическите приоритети на Столична община. Във всички направления на своята работа екипът активно изгражда и разширява мрежи от партньори, разработва проекти и привлича външно финансиране в подкрепа на градските политики.

През 2025 г. екипът ни надгради тази дейност чрез активно участие и подкрепа в организирането на международни събития на Столична община, както и чрез ангажираност в значими форуми в София и Европа. Макар тази дейност да не е пряко финансирана, тя е израз на нашата дългосрочна ангажираност към развитието на града.

Чрез тези усилия последователно работим за утвърждаването на София като иновативен, отворен и социално отговорен европейски град, който активно участва в международния обмен на знания, идеи и решения.

6.1. РОТАЦИОННОТО ПРЕДСЕДАТЕЛСТВО НА СОФИЯ НА МРЕЖАТА ОТ БАЛКАНСКИ ГРАДОВЕ B40

През февруари 2025 г. София пое ротационното председателство на Мрежата от балкански градове B40 в рамките на четвъртата среща на върха, проведена в Тирана. Кметът на София, Васил Терзиев, беше избран за председател на мрежата за едногодишен мандат.

В процеса на координация на политиките на B40, APC и екипът на „Зелена София“ оказваха подкрепа на Столична община както на местно, така и на мрежово ниво.

София бе домакин на ключова работна среща на живо (22–25 юни 2025 г.), в която участваха 32 делегати от 13 града и национални институции, с фокус върху задълбочаване на регионалното сътрудничество и развитие на съвместни проекти.

Представители на APC и „Зелена София“ поеха ръководството на 2 от 4-те работни групи:

- В рамките на събитието се проведе заседание на Работната група „Местна демокрация и миграция: Справяне с предизвикателствата на приобщаването и интеграцията“, ръководена от Севдалина Войнова (APC), което изигра ключова роля за консолидиране на партньорствата в мрежата. В резултат на съвместната работа APC разработи и спечели проект CIVICAct, който ще надгради сътрудничеството между градовете от B40 и ще се изпълнява през 2026 г.
- Работна група „Местни действия за климата: Стратегии за устойчиво градско планиране и инициативи за зелена енергия“, ръководена от Елица Панайотова („Зелена София“), посветена на напредъка на климатичните политики, устойчивото планиране и интегрираните градски стратегии.

6.2. ПАРТНЬОРСТВА СЪС СТРУКТУРИ НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА

Екипите на APC и „Зелена София“ работят в тясно партньорство със структурите на Столична община не само при изпълнението на проекти, но и като активен съмишленик в развитието на града. Извън рамките на финансираните дейности, ние се включваме с експертиза, енергия и ангажираност в инициативи, комисии, дискусии и събития, водени от убеждението, че устойчивите решения изискват споделени усилия.

Подкрепяме инициативи на общината чрез доброволно участие, включваме СО в международни консорциуми като проект CoolingHaven, по наша инициатива изготвяме предложения за представяне на добри практики от София за международни мрежи.

2025

**„По-силен глас на младите хора в европейските градове и региони:
ролята на участието на младите хора в обществото и икономиката“**

На 8 ноември 2025 София бе домакин на изнесен семинар на Комисията по социална политика, образование, заетост, изследвания и култура (SEDEC) на Европейския комитет на регионите по инициатива на представителя на София в Европейския комитет на регионите и зам.-председател на Управителния съвет на АРС Цветелина Симеонова – Заркин.

Форумът събра представители на европейски и местни власти, граждански организации, предприемачи и младежки лидери от цяла Европа, които обсъдиха политики и инициативи за по-активно включване на младите хора в обществените и икономическите процеси.

Севдалина Войнова от АРС беше сред говорителите на събитието, заедно с председателя на комисията Хайке Рааб, зам.-кмета в направление „Финанси“ на Столичната община Георги Клисурски, народния представител акад. Николай Денков, депутатът от европейския парламент Христо Петров, млади предприемачи, представители на граждански организации. Севдалина се включи в панела за насърчване на младежките иновации и предприемачество чрез специално разработени системи за подкрепа – от академии по програмиране и професионално обучение до менторски програми и инкубатори.

Програма „Европа“: Административното управление и екипът на Програма „Европа“ са част от структурата на APC. През 2025 г. APC осигури ново офис пространство за програмата чрез успешно проведена обществена поръчка и ремонт на сградата на ул. „Веслец“ 55. Директорът на APC, Светлана Ломева, е член на Програмния съвет на Програма „Европа“, а София Лаб редовно предоставя пространство за заседания, информационни дни и събития на бенефициенти Програма „Европа“.

Култура и туризъм: APC има ключова роля в разработването и прилагането на културните политики на София, включително създаването на двете дългосрочни стратегии за култура (2013–2023 и 2023–2033). Натрупаният експертен капацитет позволява на екипа да продължи да подкрепя въвеждането на съвременни политики в сектора. Светлана Ломева е зам.-председател на Творческия съвет на Столична програма „Култура“, Севдалина Войнова участва като оценител на проекти, а Деница Лозанова участва в работни групи по „Туризъм“.

Екология: Ръководителят на „Зелена София“ Елица Панайотова участва като експерт в инициативи на Столична община в областта на зелените политики, включително „София избира“, както и в различни комисии и работни формати.

6.3. КОНФЕРЕНЦИИ И МЕЖДУНАРОДЕН ОБМЕН

През 2025 г. екипът на „Зелена София“ и Асоциация за развитие на София активно участва в международни и национални форуми, конференции и експертни инициативи, с цел представяне на добри практики на София в областта на иновациите, устойчивото градско развитие, образованието (ученето през целия живот) и културата, както и разширяване на партньорската мрежа и възможностите за бъдещо сътрудничество.

Сред ключовите международни участия се открояват уебинарът "POLICY WEBINAR: City Preparedness and Capacity to Tackle Urban Heat Islands" по проект BeReady, както и "EU-ASEAN Knowledge Exchange Workshop on Smart & Green Cities", част от инициативата 3rd City Windows Series: Smart Green ASEAN Cities. В рамките на тези събития бяха представени подходи и добри практики на София, свързани с адаптацията към климатичните промени, управлението на градската среда и иновативните механизми за финансиране.

2025

На национално ниво екипът взе участие в конференцията „Корпоративна социална отговорност: устойчиво развитие на регионите“ (ср. Enterprise) и в 4-тата годишна конференция за строителство и инвестиции, в рамките на панела „Градове за хората“, където бяха представени ролята на общините и значението на интегрираните политики за устойчиво развитие.

Представители на „Зелена София“ участваха и в експертни формати и инициативи като кръглата маса по проект „Образование и гражданска ангажираност за устойчивост“, както и в журита на утвърдени конкурси като „Най-зелените компании в България“ и „Градолюбители“. В категория „Зелени продукти“ бе отличена Електрохолд ИПС ЕООД с тяхната Electrocharge – зарядна мрежа за електромобили. А в категория „Безхартиен офис“ Елица Панайотова връчи наградата на УниКредит Булбанк АД за тяхната цялостна стратегия за отпадане на хартията в офисите им Paperless E2E govt. Допълнително, екипът се включи в откриването на проекта „ДВОРА – детска площадка и общностно място в кв. Факултета“, реализиран с участието на гражданите.

Важен елемент от дейността през годината бе и домакинството на международни обучителни визити и обмен на опит, включително с делегации от полски общини и представители на румънската община Галац, с фокус върху енергийната ефективност, устойчивата мобилност и качеството на градската среда.

Участието в посочените събития и инициативи допринесе за утвърждаването на София като активен и разпознаваем партньор в международния обмен на знания и добри практики в областта на устойчивото и климатично неутрално градско развитие.

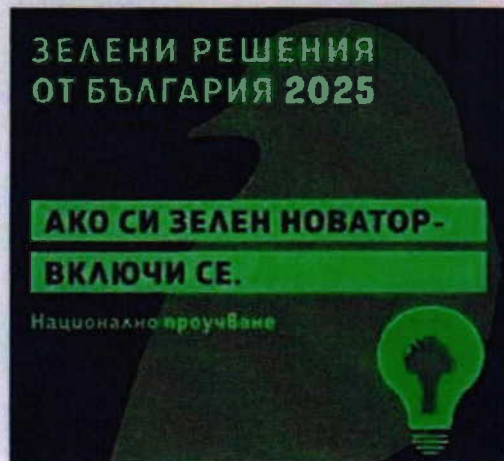
“Зелена София” вече ежегодно подкрепя множество кампании, на които считаме, че е нужно да се даде гласност и стимул да продължават.

Innovation Explorer 2025 и Академия за иновации

Международния форум за иновации Innovation Explorer 2025 събра за поредна година световния елит в сферата на иновациите. Сред темите са геополитика, технологии и иновации, изкуствен интелект и предприемачество, околна среда. Основният въпрос, който бе тема на дискусия бе “Защо изостана толкова Европа?”, като не липсваха и добри практики за това как българският бизнес се справя с Глобалното затопляне.

“Зелени решения от България” 2025

“Зелена София” отново се включи като комуникационен партньор на кампанията на MOVE.BG и във второто издание на националното проучване на зелените проекти у нас – “Зелените решения от България” 2025.

Проучването отново бе насочено към:

- Малки и средни предприятия в начална и активна фаза (стартъпи и скейлъпи);
- Граждански инициативи;
- Научни проекти.

Тази година изследването има фокус върху зелените иновации. Готовият доклад може да бъде намерен [тук](#).

V. УПРАВЛЕНИЕ

Управленска и административна структура

Асоциацията се управлява от Управителен съвет и изпълнителен директор, избрани от Столичен общински съвет. Членове на Управителния съвет са общински съветници от различни политически партии и представители на администрацията в Столична община. Кандидатурата на изпълнителния директор се приема от Столичен общински съвет.

Управителен съвет:

Екатерина Йорданова, Председател
Цветелина Симеонова – Заркин,
Зам.-председател
Войслав Тодоров, Зам.-председател
Севделина Петрова
Вили Лилков
Мирослав Боршош
Борис Бонев
Яна Генова
Марияна Вълкова

Банки

Общинска банка
София 1000, ул. „Врабча“ 4
Обединена българска банка
София 1000, Алабин И. Вл.“58

Юридическо обслужване:

Вичева и Вълчев Адвокатско
дружество
ул. „Тракия“ № 15
София 1504, България
телефон: (02) 942 40 61
kiril.vulchev@sealbg.com
www.sealbg.com

Офис:

София, 1000
ул. „Веслец“ № 55
office@sofia-da.eu
www.sofia-da.eu

Основен екип:

Светлана Ломева, Изпълнителен
директор
Севдалина Войнова, Програмен
директор „Проектна дейност и
развитие“
Деница Лозанова, Програмен
директор „Анализи и публични
кампании“
Снежина Гъбова, експерт
изследовател
Румяна Грозева, финансов
мениджър
Албена Начева, дизайн и web
администратор
Мина Кутева, ПР експерт
Стела Недялкова, координатор, Sofia
Lab

Екип на проект „Зелена София“:

Елица Панайотова, координатор
Десислава Тодорова, експерт
Никол Иванова, експерт

Екип на програма Европа:

Веселина Василева, координатор
Йолина Бойчева, експерт
Елена Иванова – Ценова, експерт

СофияЛаб:

София, 1000
ул. Сердика №1, ет.3

Институционалното развитие на APC като устойчива организация в обществена полза през 2025 г. включваше дейности в следните сфери:

**ПОВИШАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА НА ЕКИПА
НА APC, ЧРЕЗ ПРОЕКТНА ДЕЙНОСТ, РАЗВИВАНЕ НА
МЕЖДУНАРОДНИ ПАРТНЬОРСТВА И УЧАСТИЕ В
МЕЖДУНАРОДНИ МРЕЖИ**

През 2025 г. екипът на APC продължи успешното управление на международен консорциум от 19 партньора от 12 държави по проект Be Ready. Общо по международни проекти нашият екип си партнираше със 10 партньора, от които 34 НПО, 17 общински власти, 19 университета, 4 министерства, 31 бизнес компании, 4 болници и 1 банка.

**През 2025 г. екипът на APC работи по проекти, финансирани
от 8 европейски програми:**

- HORIZON, INNOVATION ACTIONS
- HORIZON EUROPE
- INTERREG DANUBE REGION
- LIFE-2022-CET
- EUROPEAN EDUCATION AND CULTURE EXECUTIVE AGENCY (EACEA), Creative Europe
- EUROPEAN UNION'S ASYLUM, MIGRATION AND INTEGRATION FUND
- EUROPEAN UNION AGENCY FOR THE SPACE PROGRAMME (EUSPA)
- ERASMUS+, Cooperation partnerships in adult education
- CITIZENS, EQUALITY, RIGHTS AND VALUES (CERV) PROGRAMME

Във връзка с основната дейност на APC, нашият екип постоянно надгражда своите знания и умения, за да може да работи и/или управлява европейски консорциуми и проектни дейности, съгласно изискванията на съответната финансираща програма. Постигнатите резултати и верифицирани разходи са доказателство за постоянното надграждане на експертизата на APC.

Паралелно с проектната си дейност екипът на APC поддържа активна дейност в международни мрежи.

ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

През годината APC премина през 5 одита на независим одитор, определени от Министерство на регионалното развитие, съгласно изискванията на програма ИНТЕРРЕГ и ИНТЕРРЕГ Дунав, както и международни одиторски компании. Всички разходи бяха верифицирани успешно, както и извършени финални или междинни плащания от финансиращите програми.

Управителният съвет на APC проведе 6 редовни заседания, като не само контролира, но и подпомага дейността на APC, „Зелена София“ и програма „Европа“.

МАРКЕТИНГ И КОМУНИКАЦИИ

Информационни канали, създадени, поддържани и развивани от APC:

Интернет страници:

sofia-da.eu
innocair-sofia.eu

social-innovations.club

Интернет страници на финансиращи програми по проекти:

synclusiveproject.eu
interreg-danube.eu/projects/be-ready

Социални мрежи:

Facebook:

APC: <https://www.facebook.com/sofiablabsda>
СофияЛаб: <https://www.facebook.com/СофияЛабsda>
Зелена София: <https://www.facebook.com/SofiaGreenCity>
Сподели София: <https://www.facebook.com/SharingSofia>
Младите хора- ресурс за развитие на общността:
<https://www.facebook.com/mladitehora>
Умения за новите поколения:
<https://www.facebook.com/newgenerationskillsbulgaria>

Instagram:

СофияЛаб: <https://www.instagram.com/СофияЛабsda/>

LinkedIn:

APC: <https://www.linkedin.com/company/82984661>
СофияЛаб: <https://www.linkedin.com/company/13047680/>
Проект SYNCLUSIVE: <https://www.linkedin.com/company/synclusive-project>
Проект GENDERED: <https://www.linkedin.com/company/gendered-project>

TikTok:

СофияЛаб: <https://www.tiktok.com/@sofia.lab>

YouTube:

APC: <https://www.tiktok.com/@sofia.lab>

2025

РЕСУРСНА БАЗА

През 2025 г. екипът на APC приключи успешно етап 1 от ремонта на сградата на ул. „Веслец“ 55, чрез който бе извършен ремонт на покривното пространство, стълбищната клетка и етаж 1. Ремонтираният етаж стана офис пространство на програма „Европа“ на Столична община. От създаването на програмата през 2009 г. административния екип не разполагаше с офис пространство – проблем, който най-после беше решен с активната роля на екипа на APC.

С Решения 292 и 217 от 27.06.2024 г. на СОС бяха отпуснати за ремонт на сградата на ул. „Веслец“ 55 съответно 300000 лв. и 54000 включени в административния бюджет на програма Европа. Обща сума на извършените от APC към този момент ремонтни дейности и облагородяване на дворното пространство е в размер на 421 398 лв.

Разликата от 87397.99лв. е собствен принос на APC от проектната дейност на организацията и доброволен труд на екипа на APC и приятели. Така бе ремонтиран частично и ет. 2 от сградата, в който през 2025 г. бяха проведени 3 международни събития.

Във връзка с отпуснатите средства за ремонт APC обяви обществена поръчка, съгласно ЗОП.

До този момент експертизата на екипа на APC не включваше умения в провеждане на обществени поръчки и бе необходимо допълнително работно време за придобиване на такива знания. Въпреки липсата на опит обществената поръчка бе проведена успешно и постигна желания резултат, макар и това да струваше на екипа на APC много време, емоция и притеснения.

Състояние на сградата на ул. „Веслец“ 55 при започване на ремонта:

За осъществяване и развитие на своята дейност и след осигуряване на финансиране по европейски проекти APC разполага с 2 платформи за онлайн комуникация и събития: Microsoft Teams, закупена по проект INNOAIR и след това продължена и заплатена от SYNCLUSIVE и Zoom, закупена от средствата за администриране по проекти.

Физическите места, в които се съхранява документация и се използват за офис работа са:

- Офис на ул. „Веслец“ 55, където е настанен екипа на програма „Европа“ на Столична община.
- Ул. Сердика 1, ет. 3. От 2018г. APC съвместно със Столична библиотека стопанства пространство, в което бе създадена София Лаб. Със създаването на София Лаб по европейски проект бяха закупени SmarBoard 85 инча, телевизор 65 инча, които, свързани заедно и се използват за презентации и визуализация на обучителен материал. Също така бе закупена система за онлайн конферентни събития (актуализирана през 2024 г.), копирна машина, фотоапарат и 5 преносими компютъра. Съгласно бюджета на проекта, финансиран по INTERREG Danube region бяха закупени 16 маси, 50 стола и 3 климатика. Преносимите компютри се използват за обучения, те са в добро състояние, но вече с изтекла амортизация. По тази причина заложихме бюджет в проект „SYNCLUSIVE“ и закупихме през 2024 г. още 2 преносими компютъра.
- APC разполага с мултимедия и система за озвучаване и превод с 25 персонални апарата.

Цялата техника, включително и закупената в предишни години апаратура за озвучаване и превод е разположена в пространството на София Лаб.

През 2022 г. и със средства, осигурени от бизнес плана за развитие на СофияЛаб нашият екип закупи 8 персонални маси, които образуват обща кръгла маса, 4 големи маси и широкоспектърен микрофон за конферентната система.

УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Екипът на APC много внимателно следи, анализира и предприема конкретни действия за преодоляване на възникнали проблеми и управление на риска. APC се утвърди като иновативен хъб, в който могат да се тестват иновативни и нетрадиционни решения, да се адаптират чужди и наши добри практики, да се експериментира, и да се анализират резултатите от тестовите и експериментите. Въвеждането и тестването на иновативни решения винаги носи риск, за това нашият екип разработи система за следене на определени рискови зони. В допълнение към всеки риск ние подчертаваме предприетите действия за тяхното смекчаване през отчетната година. Поддръждането на рисковите зони по-долу не посочва приоритет, тежест или класиране. Те са в допълнение на ПОЛИТИКАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА НА АСОЦИАЦИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОФИЯ и доклада за ОЦЕНКА НА РИСКА, по чл. 98, ал. 4 от ЗМИП.

СофияЛаб

СофияЛаб бе създадена със средства от европейски проект, подкрепа от Столична община и в партньорство между APC и Столична библиотека. Всяка година нашият екип надгражда съществуващата техника и обзавеждане в пространството, като разчита предимно на проектно финансиране. През 2024 г. нашият екип изготви бизнес план (правила за предоставяне на пространството срещу заплащане), който беше обсъден и приет от УС на APC (септември, 2025). От 2022 г. със средства, осигурени от изпълнение на предишния бизнес план нашият екип обнови техническата база (нова камера за конферентната система), осигури 100 % от средствата за издръжка на пространството, както и осигури финансови средства по европейски проект за закупуване на нови компютри за обучения.

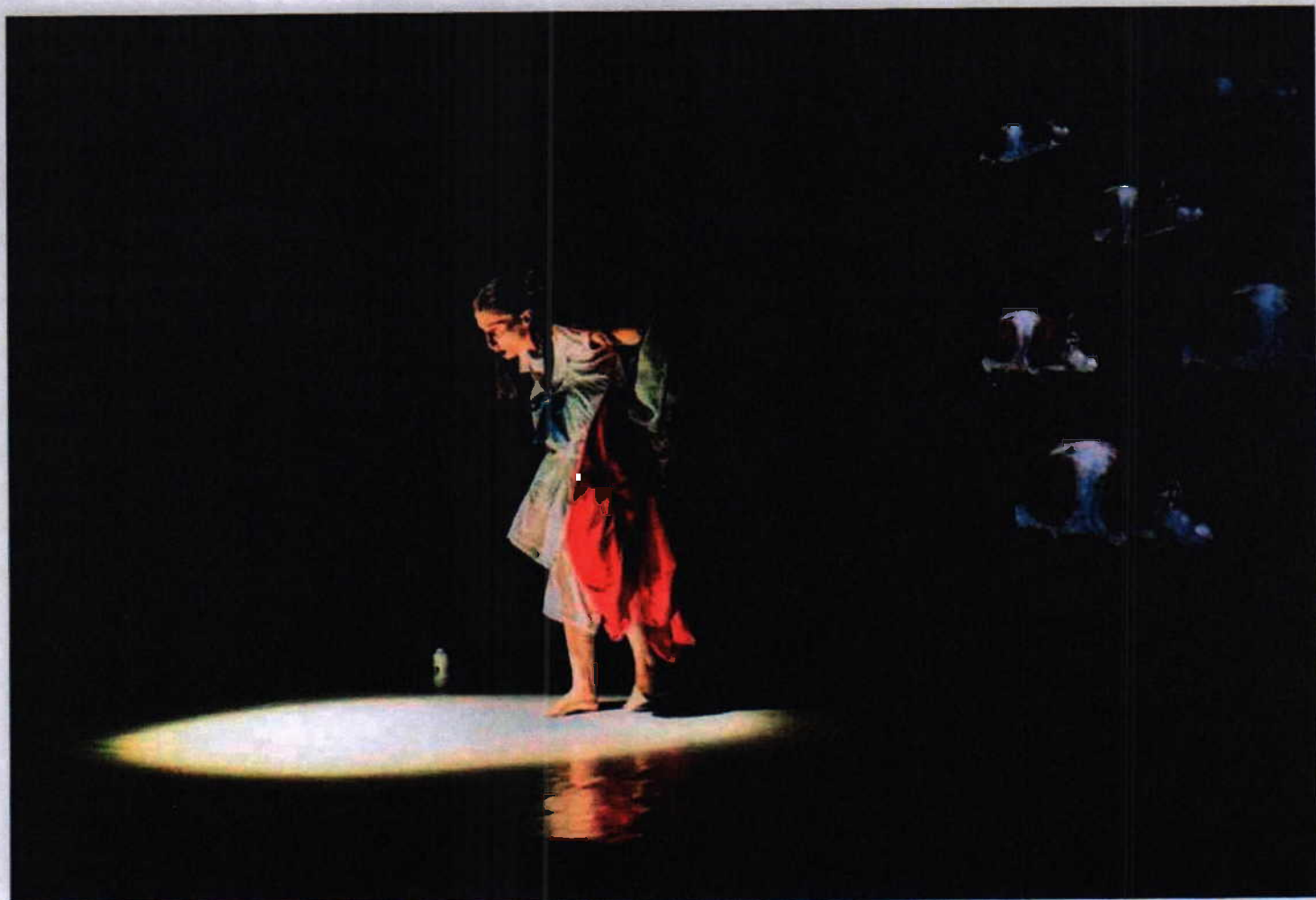
Финансова устойчивост

APC бе създадена през 2010г. с идеята да привлича допълнително финансиране от различни източници в изпълнение на политики и програми на Столична община, като финансовата подкрепа от СО е в размер до 30% от годишния бюджет. През изминалите 15 години екипът на APC създаде партньорства на европейско ниво за кандидатстване и изпълнение на проекти по европейски програми. APC се утвърди като желан и надежден партньор, който управлява успешно серия от европейски проекти. Тези усилия доведоха до факта, че за поредна година APC не получава финансови средства за заплати и дейност от Столична община, като продължава да издържа от проектна дейност създадени пространства като **София Лаб**, **Бюрото на интеграция и социални иновации** и **климатичното убежище на ул. „Веслец“ 55**.

Повишаване капацитета на екипа на APC

Работата по иновативни проекти и инициативи изисква непрекъснато повишаване на знанията и уменията на екипа на APC. През 2025 г. нашият екип продължи надграждане на знанията и уменията в сферата на дигиталните комуникации, организиране на онлайн и хибридни събития, обучения, дискусии, граждански кампании, екипни срещи. За нас е важно всеки член на екипа да усеща, че в APC има възможности за развитие, за учене, за усъвършенстване на знания и умения. Втората много важна стъпка е да инвестираме в екипа, но и да задържаме хората, които работят в организацията и да осигуряваме достойно заплащане на труда.

VI. ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

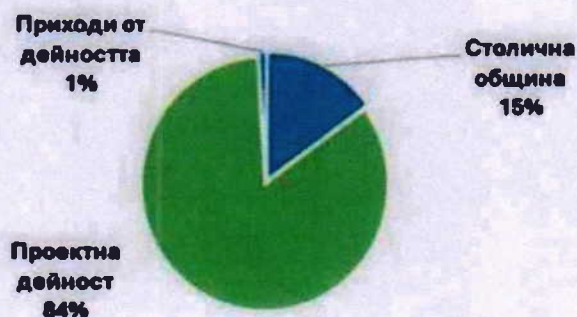

1. ГОДИШЕН БАЛАНС

С решение 632/24.04.2025 на СОС приема бюджет на Асоциация за развитие на София, който планира в приходната част за дейността на Асоциацията да бъдат осигурени средства в размер на 3 939 792 лева, като 599 303 лева от тях са от бюджета на Столична община за етап 2 от ремонта на ул. „Веслец“ 55, обзавеждане и програмни разходи, а 247 000 за административен бюджет на Програма „Европа“ на Столична община. Поради бюджетни ограничения в Столична община за 2025 г. сумата от 599 303 лева не бе осигурена и планираните дейности не бяха извършени.

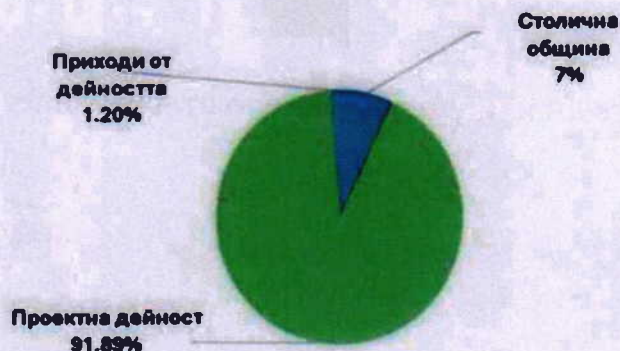
През 2025 г. екипът на APC успя да привлече финансиране в размер на 2 636 418 лева. Графика 1 показва, че въпреки включването на всички допълнителни дейности, възложени на APC и финансирани от СО общият размер на приходите от бюджета на СО е в размер на 15%.

Графика 1: ПРИЗНАТИ ПРИХОДИ НА APC ЗА 2025
(вкл. административен бюджет на Програма „Европа“ и ремонт на ул. „Веслец“ 55)

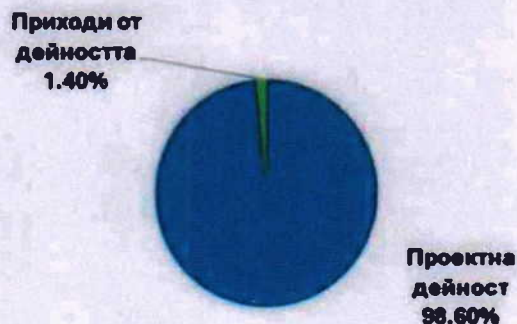
Графика 2 представя признатите приходи за 2025 г. за APC и екипа на „Зелена София“ без да е включен административния бюджет на Програма „Европа“. Средствата от бюджета на СО в размер на 7% (170 116 лева) са финално разплащане за ремонта на ул. „Веслец“ 55. Тези средства бяха осигурени с Решение 217/27.06.2024 г. в размер на 300 000 лв. на основание на което екипът на APC обяви обществена поръчка през 2024 г. и започна ремонт на сградата.

Графика 2: ПРИЗНАТИ ПРИХОДИ НА АРС ЗА 2025
(без административен бюджет на Програма "Европа")

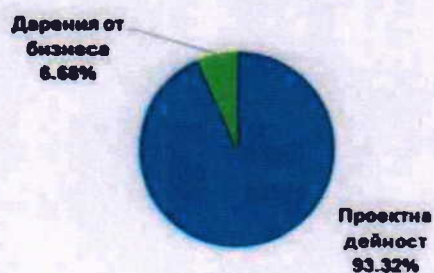

Графики 3 и 4 представят източниците на приходи за 2025 г. на АРС и екип „Зелена София“ за основна програмна дейност. АРС и проект „Зелена София“ за създадени от Столичен общински съвет за извършване на специфична програмна дейност. Извършването на ремонти не е част от тази дейност, заради което ние представяме признатите приходи за 2025 г. и по начин, визуализиран чрез Графики 3 и 4. Двете графики показват, че екипите успяват да осигурят финансиране за програмната си дейност, с което допринасят за приоритети на Столична община, както и за издръжка и дейност на: София Лаб, Бюро за интеграция и социални иновации и етаж 2 и дворното пространство на ул. „Веслец“ 55.

Графика 3: ПРИЗНАТИ ПРИХОДИ НА АРС ЗА 2025 г. - основна програмна дейност

Графика 4: ПРИЗНАТИ ПРИХОДИ НА "ЗЕЛЕНА СОФИЯ" ЗА 2025 г. - основна програмна дейност

2025

ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РАБОТНОТО ПЛАН ЗА 2025
 Финансов отчет
 За периода, приключващ на 31 декември 2025

Отчет за операционен отчет

За периода, приключващ на 31 декември

В разглеждане	България	2025	2024
НАЧЕРЧЕНИ ПОТОЦИ ОТ ОПЕРАТИВНА ДЕЙНОСТ			
Парични средства от финансови		2129	1688
Парични от продажби		17	20
Други приходи от дейността		(1751)	(585)
Възврати от дейността на услуги		(590)	(559)
Изплащания на кредити		(174)	(187)
Други разходи		(128)	(479)
Нето парично потоци от операционна дейност		(287)	(175)
НАЧЕРЧЕНИ ПОТОЦИ ОТ ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ			
Парични потоци от продажби на съоръжения и оборудване			
Парични потоци от продажби на нематериални активи			
Възврати от инвестиционна дейност			
НАЧЕРЧЕНИ ПОТОЦИ ОТ ФИНАНСИРОВА ДЕЙНОСТ			
Платения на банкови кредити		(3)	(3)
Възврати от банкови кредити		(3)	(3)
Ефект от курсови разлики			
ОБЩИ НАЧЕРЧЕНИ ПОТОЦИ		(293)	(190)
Парични средства в началото на периода		1329	1027
НАЧЕРЧЕНИ СРЕДСТВА В КРАЯ НА ПЕРИОДА		1036	837

Светлана Ломова
 Изпълнителен Директор

Румяна Грозева
 Главен Счетоводител

ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РАБОТНОТО ПЛАН ЗА 2025
 Финансов отчет
 За периода, приключващ на 31 декември 2025

Отчет за инвестиционен отчет

За периода, приключващ на 31 декември

В разглеждане	България	2025	2024
ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ДЕЙНОСТТА			
Парични от финансови		2913	1741
Парични от продажби		16	20
Други приходи		2454	1787
РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА			
Парични за кредити	4	39	21
Парични за услуги на услуги	5	1712	936
Парични за кредити	6	9	7
Парични за кредити и кредити на кредити	6	816	784
Други разходи за дейността	7	44	17
Общи разходи за дейността		2624	1779
ФИНАНСОВИ ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ДЕЙНОСТТА	8		
Финансови приходи		(3)	(3)
Финансови разходи		(3)	(3)
Нето финансови приходи/разходи		(6)	(6)
РЕЗУЛТАТ ОТ ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ		8	1
Други финансови отчети			
Общи финансови отчети за периода		8	2

Светлана Ломова
 Изпълнителен Директор

Румяна Грозева
 Главен Счетоводител

ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РАБОТНОТО ПЛАН ЗА 2025
 Финансов отчет
 За периода, приключващ на 31 декември 2025

Отчет за финансови състояния

В разглеждане

В разглеждане	България	31 декември 2025	31 декември 2024
Финансови отчети			
Финансови отчети		18	12
Общи финансови отчети	1	18	12
Краткосрочни отчети			
Парични средства	2	1329	1617
Възврати		175	22
Общи краткосрочни отчети		1504	1639
Разходи за дългови периоди		3	3
ОБЩО АКТИВИ		1521	1704
Краткосрочни отчети			
Краткосрочни отчети	1	9	24
Премии за дългови периоди		686	362
Общи краткосрочни отчети		695	386
Резерви		826	818
ОБЩО РЕЗЕРВИ И ПАСИВИ		1521	1704

Светлана Ломова
 Изпълнителен Директор

Румяна Грозева
 Главен Счетоводител

ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РАБОТНОТО ПЛАН ЗА 2025
 Финансов отчет
 За периода, приключващ на 31 декември 2025

Отчет за резултати и резервати

В разглеждане

В разглеждане	Резерви	Общи
САДЪТ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2025	813	797
Изменения в резултат от приключващия период	5	16
САДЪТ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2024	818	813
Резултат от инвестиционна дейност за 2025	8	1
Изменения в резултат от приключващия период	826	818
САДЪТ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2025	826	818

Светлана Ломова
 Изпълнителен Директор

Румяна Грозева
 Главен Счетоводител

2. СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА

Пълният вариант на Счетоводна политика на APC може да бъде намерен ТУК

По-долу предоставяме резюме на основните параметри на Счетоводната политика на APC: Настоящият финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от Комисията на Европейския съюз. Финансовият отчет изготвен за годината, приключваща на 31 декември 2025 г.

Финансовият отчет е изготвен в съответствие с принципа на историческата цена.

Този финансов отчет е представен в Български лева (BGN), който е функционалната валута на APC. Представената финансова информация в Български лева е закръглена до хиляда. Операциите с чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута по обменния курс, приложим в деня на извършване на сделката. Парични активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута по заключителния курс в деня на изготвяне на отчета. Печалба или загуба от курсови разлики, произтичащи от парични позиции, е разликата между стойността във функционална валута в началото на периода, коригирана с ефективната лихва и плащанията през периода и превалутирана по курса в края на периода.

От 1 януари 1999 година обменният курс на Българския лев (BGN) е фиксиран към евро (EUR). Обменният курс е BGN 1.95583 / EUR 1.0.

APC класифицира недеривативните финансови активи в следните категории: финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата и загубата, финансови активи, държани до падеж, заеми и вземания и финансови активи държани за продажба. Организацията има следните недеривативни финансови активи: заеми и вземания и пари и парични еквиваленти. APC класифицира недеривативните финансови пасиви като други финансови пасиви.

APC отписва финансов актив когато договорните права за паричните потоци от актива са погасени, или Организацията прехвърли правата за получаване на договорените парични потоци от финансовия актив в сделка, според която значителна част от всички рискове и изгоди от собствеността на финансовия актив са прехвърлени. Всяко участие в прехвърлен финансов актив, който е създаден или задържан от APC се признава като отделен актив или пасив. APC отписва финансов пасив когато неговите договорни задължения са изпълнени, или са отменени, или са изтекли. Финансови активи и пасиви се нетират и нетната стойност се представя в отчета за финансово състояние само тогава, когато APC има правно основание да нетира сумите и има намерение или да урежда на нетна база или да реализира актива и да уреди пасива едновременно.

Имотите, машините, съоръженията и оборудването се оценяват по цена на придобиване, намалена с натрупани амортизации и загуби от обезценка. Цената на придобиване включва покупната цена, включително мита и невъзстановими данъци върху покупката, както и всички други разходи, пряко отнасящи се до привеждане на актива до местоположение и състояние необходими за неговата експлоатация по начина предвиден от ръководството.

Цената на придобиване на активите придобити по стопански начин включва следното:

- 1) разходи за материали и за директно вложен труд; 2) разходи пряко свързани с привеждане на актива до състояние необходимо за предвидената употреба; 3) когато Организацията има задължение да демонтира актива или да възстанови терена, приблизителна оценка на разходите за демонтаж и за възстановяване на площадката, на която е разположен актива; 4) капитализирани разходи за лихви.

Закупен софтуер, без който е невъзможно функционирането на закупено оборудване, се капитализира като част от това оборудване. Когато в имотите, машините, съоръженията и оборудването се съдържат компоненти с различна продължителност на полезен живот, те се отчитат отделно.

Имоти, машини, съоръжения и оборудване се амортизират от датата, на която са инсталирани и са готови за употреба, или за придобитите по стопански начин, от датата на която актива е завършен и е готов за употреба. Амортизацията се признава до размера на първоначалната стойност на актива минус очакваната остатъчна стойност на актива на база линейния метод въз основа на очаквания полезен живот на всеки един компонент от имоти, машини, съоръжения и оборудване. Амортизацията се отчита в печалби и загуби, освен ако не се включва в отчетната стойност на друг актив.

Очакваните срокове на полезен живот за текущия и сравнителния период са както следва:

• Компютри и периферни устройства	2 години
• Транспортни средства	4 години
• Стопански инвентар	6.7 години
• Софтуер	2 години

Методите на амортизация, полезният живот и остатъчните стойности се преразглеждат към всяка отчетна дата и се коригират ако е подходящо.

Разходите по проекти се начисляват в момента на възникването им въз основа на изпълнен договор и след изготвяне на финансов отчет по изпълнение на проекта.

Изразходената сума като разходи по продължаващи през следваща година проекти се отразява като разходи за бъдещи периоди.

Фондация „Асоциация за развитие на София“ е организация с нестопанска цел и в резултат на това не се облага с корпоративен данък печалба и ДДС. Към датата на баланса Организацията не е начислявала текущи и отсрочени данъци.

Към 31 декември 2024 г. свързаните лица на Организацията са членовете на управляващия орган, а именно – Управителния съвет.

Към 31 декември 2025 г. Фондацията не е изложена на кредит риск, пораждащ се от търговски вземания.

Целите на Организацията при управление на капитала са да защитят способността ѝ да продължи като действащо предприятие.

През годината не е имало промени в подхода за управлението на капитала на Организацията. Организацията не е обект на други договорни или законово наложени капиталови изисквания. Организацията няма сключени договори за покупка на имоти.

VII. ПРИОРИТЕТИ И НАСОКИ ЗА РАБОТА ПРЕЗ 2026

През 2026 г. Асоциация за развитие на София продължава да надгражда постигнатото в 5 основни направления:

НАПРАВЛЕНИЕ „ОБЩНОСТИ НА ЗНАНИЕ И ИНОВАЦИИ“

През 2026 г. АРС ще продължи да тества и внедрява иновативни решения за градски предизвикателства и здравеопазване чрез участие в европейски консорциуми и изпълнение на стратегически проекти. Основен акцент ще бъде финалната фаза на проект **Be Ready**, включително организирането на първия международен Климатичен фестивал в България и надграждане на пилотни решения като климатичното убежище „Веслец 55“.

Паралелно с това ще се развива проект ENACT чрез тестване на платформа с изкуствен интелект за оценка на екологичния риск и подготовка на клинично изследване в партньорство с водещи медицински и технологични организации. Ще бъде финализиран и представен проект INSPIReNov с иновативен финансов модел за енергийна ефективност на домакинствата.

АРС ще продължи да подкрепя дейности и инициативи на Столична община чрез участие в събития, работни групи и експертни процеси, насочени към устойчивото развитие на града.

- **Решения на градски проблеми.** През 2026 г. продължаваме работата по проект **Be Ready** (Стратегия за устойчивост, подготовка и намаляване на последиците от градските топлинни острови), който навлиза в своята заключителна фаза. Целта на проекта бе да подобри възможностите за борба с изменението на климата в Дунавския регион, като се прилагат екосистемни подходи. Новаторският подход на проекта – “зелена акупунктура” – ще позволи на партньорите – както градове, така и изследователски, технологични и бизнес организации, да предприемат основани на контекста, целенасочени, малки по обем, но ефективни мерки за справяне с топлинните острови в критичните градски райони. Градските пилотни проекти, създадени през 2025 г. тестваха решения в три области: “зелена акупунктура” (интервенции чрез растителност), “бяла акупунктура” (иновативни повърхности и материали) и “синя акупунктура” (иновативно използване на водните ресурси). През 2026 г. АРС ще организира първият за България международен КЛИМАТИЧЕН ФЕСТИВАЛ, на който ще бъдат представени резултатите от проекта. АРС е водещ партньор на консорциум с 19 партньора от 12 държави. По този проект бе създадено първото за България КЛИМАТИЧНО УБЕЖИЩЕ чрез трансформация и облагородяване на изоставения и опасен двор на ул. „Веслец“55.

- **Здравеопазване.** APC продължава работата си по проект **ENACT**. Проектът е фокусиран върху връзките между факторите на околната среда, замърсителите и човешкото здраве. Проектът цели да постигне клинично, технологично и икономическо краткосрочно и дългосрочно въздействие, насочено към местните и регионалните заинтересовани страни чрез разработване на най-съвременна оценка на експозомния риск от околната среда, за прогнозиране, наблюдение и предотвратяване на риска от остри и хронични здравословни състояния на хронични съдови и невакуларни незаразни заболявания. През 2026 г. предстои тестване на съвременна платформа с изкуствен интелект, базирана на оценка и анализ на екологичния риск. Платформата ще обработва данни и ще предоставя прогнози с цел предотвратяване на въздействието на експозомния риск за развитието на хронични съдови и несъдови незаразни болести (НЗБ). Предстои провеждане на клинично изследване в партньорство с „Виртех“ ООД, Биотехнологичния и здравен клъстер, както и УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“. **Период на провеждане на проспективното изследване:** 1.07.2026 – 31.12.2027. **Обхват:** 360 пациенти (доброволци) с основни заболявания: първични хронични сърдечно-съдови заболявания (ИБС/СН от ИБС) и вторични заболявания (АХ, диабет, дислипидемия, пушене). Изключват се пациенти със специфики в начина на живот и тежки хронични състояния, освен предварително дефинирани първични и вторични диагнози, които биха могли негативно да нарушат спазването на протокола за проспективно изследване на ENACT. **Инструменти за събиране на данни:** 1) преносим сензор за параметри на околната среда; 2) преносим сензор за физиологични данни; 3) въпросник за начин на живот и състояние на заболяването.
- Приключваме работата по проект Проектът **INSPIReNov** (Иновативни финансови продукти за подкрепа на повишаването на енергийната ефективност на домакинствата), който цели да разработи и създаде иновативни финансови продукти като работещо решение за финансиране на енергийната ефективност на домакинствата в България на пазарен принцип. През 2026 г. Ще бъде представен създаденият по проекта пазарен финансов модел с участието на потенциални ползватели.
- **Подкрепа за събития и дейности на СО:** Участие в събития и работни групи по покана на СО и СОС.

НАПРАВЛЕНИЕ „АКТИВНО ГРАЖДАНСТВО“

През 2026 г. APC ще продължи да развива София Лаб като водещо пространство за иновации, съвместно създаване и тестване на решения, включително чрез разширяване на партньорствата в европейската мрежа ENoLL и прилагане на устойчив бизнес модел. Ще бъде надградена дейността на климатичното убежище „Веслец 55“ и Бюрото за интеграция и социални иновации, чрез разработване на дългосрочни концепции за развитие и укрепване на партньорствата.

APC ще продължи да подкрепя младежки инициативи като Академия за визионери чрез менторство и домакинство, както и да засилва участието си в европейски мрежи и международни проекти. Основен фокус ще бъде устойчивото развитие на създадените пространства и утвърждаването на София като град на иновациите, активното гражданство и международното сътрудничество.

- **СофияЛаб и европейската мрежа на живите лаборатории ENoLL:** Продължаваме да развиваме СофияЛаб като пространство за тестване, представяне на иновативни решения и прототипи (хакатони и състезания), дебати, обучения, място което насърчава гражданската енергия и я фокусира да търси съвместно решаване на градски проблеми. Важна стъпка за устойчивото развитие и разширяване дейността на СофияЛаб е прилагане на плана за бизнес развитие на пространството и развитие на партньорствата в европейската мрежа за живи лаборатории ENoLL.
- **Климатично убежище „Веслец 55“:** Развитие на създаденото през 2025 г. ново пространство за граждански инициативи. Разработване на правила и бизнес план за неговото устойчиво развитие.
- **Бюро за интеграция и социални иновации:** Бюрото отвори врати през септември 2021 г. и предоставя услуги чрез основно партньорство от 4 организации и експертизата на още 15. През 2026 г. ще продължим да поддържаме тази услуга, заедно с партньорите от Български червен кръст и Пазари „Възраждане“. На основата на опита и постигнатото до сега планираме разработване на дългосрочна концепция за развитие на пространството и представяне на доклад в Столичен общински съвет.
- **Академия за визионери:** Програмата се организира от Дирекция „Спорт и младежки дейности“ на СО. Екипът на APC подкрепя инициативата, чрез домакинство и менторство.
- **Европейски мрежи и партньорства:** активно участие и съвместни инициативи и проект с членове на международните мрежи, в които членува APC.

НАПРАВЛЕНИЕ „ЗЕЛЕНА СОФИЯ“

През 2026 г. ще продължи активната работа с местни и европейски партньори по проекти за устойчиво развитие, с фокус върху въздуха, мобилността, отпадъците и зелената система, както и финализиране на проект 100KTREES. Ще бъдат развивани пилотни решения и прилагани поведенчески подходи за повишаване на ефективността на публичните политики и информираността на гражданите, включително чрез подобряване на платформата waste.sofia.bg.

Паралелно с това ще се оказва експертна подкрепа на Столична община чрез участие в стратегически инициативи и работни групи, развитие на проекти като „Парк Лозенец“ и линейния парк по Владайска река, както и подготовка на нови проектни предложения за европейско финансиране.

- Продължаване на работата с местни и европейски партньори по проекти, свързани с устойчивото развитие.
- Развиване на пилотни инициативи в приоритетните направления: въздух, градска мобилност, събиране и третиране на отпадъци, зелени практики в културата, достъпност и развиване на зелените площи.
- Приключване на проекта 100KTREES и финален отчет.
- Подкрепа на Столична община в изпълнението на основна цел „Подобряване на процесите и системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците“, заложен в Управленската програма на кмета на Столична община за периода 2023–2027, а именно в частта, касаеща мерките за информираност на гражданите по отношение на общинската система за управление на отпадъците.
- Внедряване на концепцията за поведенческа наука в пилотни проекти като техника, използвана за публични нужди, и в частност – подпомагане на Столична община в популяризирането на мерки в сектор отпадъци, транспорт, въздух и др.
- Съдействие, при нужда, на Столична община за актуализиране на платформата waste.sofia.bg и превръщането ѝ в основен източник на информация за гражданите по темата с отговорното и устойчиво изхвърляне на отпадъците.

- Продължаване на дейностите на работната група по проект "Парк Лозенец" и нови модели за реализирането на зелените клинове. Координация на инициативата с кмета на София и "Визия за Витоша". Обвързване и с концепцията за опазване на зелените клинове. Продължаване на партньорството ни със CityParks Alliance и други експерти в областта.
- Участие в работни групи по теми, свързани с устойчивото управление на отпадъците.
- Обвързване на темите за устойчивото развитие и културния календар на столицата. Разработване на наръчник за зелени политики в културните индустрии.
- Участие в работната група по проект "Пътят към 0" - Стратегия на Столична община за постигане на нулев недостиг на места в детските градини и ясли в София до края на 2027 г.
- Участие в подготовката на конкурса за реализиране на линеен парк край Владайска река.
- Подготовка на проектни предложения за кандидатстване за финансиране по програмите на ЕС, съвместно с нови или дългогодишни партньори.
- Участие в работни групи към СО.

НАПРАВЛЕНИЕ „УСТОЙЧИВА МОБИЛНОСТ“

По това направление работят заедно екипа на APC и екипа на „Зелена София“. През 2026 г. екипите на APC и „Зелена София“ ще продължат да развиват устойчиви решения за градска мобилност, с фокус върху разширяване на проекта за училищни автобуси и разработване на пилотни „училищни улици“ като мярка за повишаване на безопасността и качеството на градската среда.

Паралелно с това ще разработваме нови проекти и привличаме европейско финансиране, като проектът, с който кандидатствахме през 2025 г. SAFE-MICRO, насочени към внедряване на интегрирани, базирани на данни подходи за подобряване на пътната безопасност и намаляване на риска за уязвимите участници в движението. За 2026 г. планираме:

- Развиване на проекта за училищни автобуси чрез разширяване на вече съществуващите маршрути и включването на още училища в проекта. Провеждане на допълнителни проучвания.
- Разработване на пилотен проект за „училищни улици“ пред училищата, като надграждане на проект „Автобуси до училищата на територията на Столична община“.
- Разработване на проекти и привличане на европейско финансиране. През 2025 г. разработихме и кандидатствахме с проект SAFE-MICRO, който предлага преход от фрагментирани и реактивни подходи към безопасността към интегрирана рамка за управление, базирана на доказателства, в областта на активната мобилност и микромобилността. Вместо да се фокусира върху отделни технологии или изолирани интервенции, проектът следва научнообоснован подход, който съчетава хармонизирано генериране на данни, тестване в реални условия и задълбочена оценка на въздействието, с цел подпомагане на информираното вземане на решения от страна на градовете и публичните власти. Визията на SAFE-MICRO не е насочена към създаване на готови пазарни продукти, а към генериране на надеждни научни доказателства, валидирани методологии и практически насоки, които да позволят на градовете системно да намаляват както реалния, така и възприемания риск за уязвимите участници в движението, в пълно съответствие с Рамката на ЕС за пътна безопасност и инициативата Vision Zero.

НАПРАВЛЕНИЕ „КУЛТУРА, ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА“

- **КУЛТУРА и ТУРИЗЪМ:** Политики в сферата на културата: АРС продължава да работи в партньорство с Дирекция „Култура“ на СО и граждански организации за развиване на политиките за култура в града, на базата на опита на нашия екип в разработването на Стратегията за култура на СО 2023 – 2033 г. През 2026г. за четвърта поредна година подкрепяме провеждане на национално представително проучване за ДОСТЪП ДО КУЛТУРА в партньорство с година „Фабрика за идеи“ и „Обсерватория по икономика на културата“. В партньорство с дирекция „Култура“ на Столична община работим по създаване на обновени инструменти за развитие, мониторинг и подкрепа на културата на територията на Столична община“ в изпълнение на проект, финансиран от Европейския съюз – NextGenerationEU, Национален план за възстановяване и устойчивост “Ново поколение местни политики за култура за големи общини”. Дейностите включват: 1) Разработване на План за действие 2026–2028, базиран на целите и приоритетите на Стратегията за развитие на културата в София 2023 – 2033, чрез актуализация на съществуващи и въвеждане на нови инструменти на СО за развитие и подкрепа на културата. 2) Анализ на прилагането на Стратегията през 2023–2024 чрез събиране и анализиране на количествени и качествени данни за ефективността на финансовите инструменти на СО за подкрепа на културата за 2023–2024 г., с фокус върху постигането на целите и задачите на Стратегията. 3) Изготвяне на система от индикатори за измерване приноса на културата към икономическото и устойчиво развитие на София. Адаптиране целите на устойчиво развитие и индикаторите на ЮНЕСКО. 4) Пилотно внедряване на индикатори: Провеждане на онлайн проучване сред 200 културни организации в различни сфери, с цел тестване и събиране на обратна връзка относно приложимостта на разработената система от индикатори. 5) Аналитичен доклад с данни от проведеното изследване. 6) Разработване на Наръчник, Устойчивото развитие и приносът на културата – наръчник с препоръки за зелени политики в културните събития. Включително преглед и анализ на добри практики от България и чужбина. Анализ на нормативната уредба и на изискванията по програма Календар на културните събития на СО.

Академия за мениджъри в културата: Създадена през 2013 г. Академията прилага нови методи за подкрепа на мениджъри в културата. Чрез различни партньорства включително с мрежата на чуждите културни институти в България EUNIC осигуряваме допълнително финансиране и чужда експертна помощ. През 2026 г. Академията продължава да подкрепя обученията в сферата на културата (разработване на проекти по европейски програми) и майсторски класове.

Туризъм: Проект CRAFT-TOUR има за цел да свърже сектора на културното наследство на Европа с устойчиво развитие на туризма, създавайки нови възможности за занаятчийски, малки и средни предприятия и местни общности. Чрез насърчаване на иновациите, дигитализацията и трансграничното сътрудничество, проектът ще засили устойчивостта на занаятчийския сектор, като същевременно обогати туристическото предложение на Европа с автентични и висококачествени преживявания.

ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА: Отговорна наука и изследвания за работещи иновации. Темата за науката и иновациите, ориентирани към решаване на конкретни проблеми продължаваме с проект SYNCCLUSIVE. Проектът въвежда иновативен, интегрален и интердисциплинарен системен подход за стимулиране на включването на уязвими групи на пазара на труда чрез прилагане на подхода ENGINE. През 2026 г. Проектът навлиза във своята финална фаза, когато планираме обобщаване на постигнатите резултати и надграждане на модела ENGINE в подкрепа на уязвими хора и тяхното връщане на пазара на труда.

Подкрепа за събития и дейности на СО:

- 1) Участие в заседания и дейности на Творческия съвет на програма „Култура“, СО.
- 2) Участие в други събития и работни групи по покана на СО и СОС.

Докладът предстои да бъде приет от УС на АРС и Столичен общински съвет.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/ЦВЕТОМИР ПЕТРОВ/

ГОДИШЕН ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА
ДЕЙНОСТТА НА АСОЦИАЦИЯ ЗА
РАЗВИТИЕ НА СОФИЯ 2025

В доклада са използвани снимки на Асоциация за развитие на
София, Зелена София, capva.com

Дизайн: Албена Начева

www.sofia-da.eu